

Kurucusu / NEZİH DEMİRKENT

06

FİNANS

Katılım finansa
yeni kanun
geliyor

EKONOMİ POLİTİKA

DÜNYA

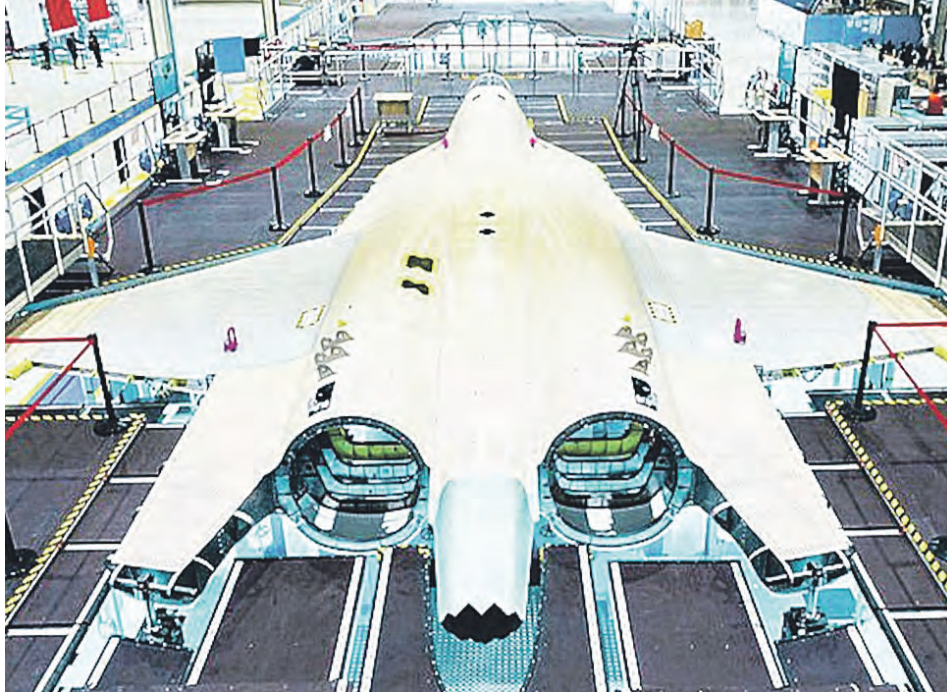
9 Aralık 2022 • Cuma

Savunmada proje hacmi 75 milyar \$

F-16 SATIŞINDA ŞARTLAR KALKTI

ABD'nin 2023 savunma bütçesini de içeren Ulusal Savunma Yetkilendirme Yasa (NDAA) tasarısının son halinden, Kongre'nin alt kanadı Temsilciler Meclisi tarafından Türkiye'nin F-16 alımını sınırlandırmak üzere konulan maddeler çıkarıldı. Türkiye, ABD'den 40 yeni F-16 Blok 70 savaş uçağı ve 80 uçak için ise modernizasyon kiti talep ediyor. Kongre'nin iki kanadının tek metin haline getireceğı NDAA'nın Başkanı Biden'ın onayından geçmesi gerekiyor. ABD Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price "Savunma kapasitelerimizin entegre edilmesi ve Türkiye'nin karşı karşıya olduğı zorlu tehditlerle başa çıkmak için ihtiyacı duyduğumuz şeyleri sağlamak istiyoruz" dedi.

Haber 3. sayfada

Son olarak Türkiye'nin en önemli savunma sanayisi projelerinden Milli Muharip Uçak'ın yapım sürecinde kritik bir aşama daha geçildi. Kısa süre önce uçağın gövde ve kanat parçaları son montaj hattına taşınarak montaj çalışmaları başladı.

Firma sayısı 2 bini aştı

İsmail Demir bugün 2 binin üzerinde firmanın sektörde faaliyet gösterdiğini söyledi. Demir, savunma sanayisinde Türkiye'nin kendi helikopterini, insansız hava aracını, füzesini, gemisini, hatta uçağını yapma potansiyeline sahip bir güce dönüştüğünü vurguladı.

Türk savunma sanayii bu yıl 4 milyar dolarla tüm zamanların ihracat rekorunu kırarak. Türkiye'nin savunma sanayisinde proje hacmi ise 75 milyar dolara ulaştı

Türkiye'nin savunma sanayisinde artık bir "pazar değil bir aktör" haline geldiğini belirten Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, savunma sanayisinde 60 milyar dolarlık proje hacmine ulaşıldığını açıkladı. Demir, "İhale süreci devam eden projeler de göz önüne alındığında bu rakam 75 milyar dolar seviyesine çıkmıştır." dedi. Ekosistem vurgusu yapan Demir, "Son yıllarda yaptığımız atılımlar, milli ve yerli üretimin desteklenmesi ve savunma sanayinde 'tam bağımsız Türkiye' olabileme hedefine inanan bir ekosistemle birlikte yol yürümenin sağlamış olduğı güç bizi bugüne geldiğimizde farklı bir boyuta taşımıştır." dedi. Türkiye'nin savunma sanayiinde yerlilik oranının yüzde 80'e ulaştığı belirtilirken sektör ihracatta da rekor üzerine rekor kırıyor. 2022 yılında ihracat rekorunu kırmaya hazırlanan Türk savunma ve havacılık sanayii sektörü, 2022 yılının Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 31.6 artış ile 503.2 milyon dolar ihracat gerçekleştirdi. Böylelikle sektör, tarihinin en yüksek aylık ihracatını gerçekleştirmiş oldu ve ilk kez aylık ihracatta 500 milyon dolar barajını geçti. Devamı 2. sayfada

GÜNLÜK

Hafta sonu

Bugün, yabancı bir gazetesinin hafta sonu sayısında çok dikkat çekici bir reklam ile karşılaştım. "Hafta sonunu düşünerek geçirmeye başlamanın" şeklinde bir slogan kullanılmış. Bir ters köşe, hatta tezatlık söz konusu. Bizler ise hafta sonu planlarını hafta içinden yapmaya başlar programlar hazırlarız. Yakın aile ilişkileri devreye girer, arkadaşlarla sözleşiriz. Nereye gidelim? Nasıl gidelim? Hafta sonunu nerede geçirelim? telaşına kapılırız. Bu sene yılbaşı da hafta sonuna geldiğinden onun da programının yapılması gündemde.

Halbuki yapılması gereken güzelce geçirilecek haftayı kurgulamak olmalı. Dinlenirken yeniliklere kapı açacak yayınları takip etmek, yolculuk için yeni güzer-gahlarla tanışmak, dünyadaki yeni akımlara göz atmak bizi besleyecektir. Hafta içi mesaisi bize pek de hayal kuracak zaman tanımıyor. İş çıkışı bilhassa büyük şehirde yaşayanların trafik çilesi hayattan bezdiriyor. Gitmek, görmek istediğimiz birçok yerden ya da aktiveden sırf trafik problemi yüzünden vazgeçebiliyoruz. Herkes ya iş yerine ya evine yakın bir yerlerde olmaya gayret ediyor. Daha aydınlık bakışlara, dingin

ruha sahip olmanın zamanı hafta sonu... Hafta içinde yapamadıklarımızı sanki hızlandırılmış bir turla gerçekleştirmeye çalıştığımız bu kısıtlı zaman dilimi inadına ne çabuk geçiyor! Hafta sonları sanki mecburmuşuz gibi kapalı ortamlarda bir şeyler yemek, çocuklara orada birkaç oyun imkanı sağlamak ya da alış-veriş yapmak bize yetiyor. Halbuki şairin dediğı gibi hava bedava, güneş bedava, temiz havada zaman geçirmek gibisi yok...

Aslına bakarsanız bunun tadına bakan asla bırakamaz. Sahilde yürümek, su kenarında derin oksijen almak çok sağlıklıdır. Sağlık diye yanıp tutuşuyoruz. Ama spor salonlarından çıkmayanlar piknik yapmayı bilmiyor. Demode bir alışkanlık oldu şimdilerde... Oysa yeşil çayırılar, her tür bitkinin yer aldığı tabiat bizi her mevsim kucaklamaya hazır. Karda yürümek kadar güzel bir keyif yoktur. Ayakkabınızın gıcirtısı ile beyaza gömülüürsünüz. İçimize çektiğimiz hava mis gibidir. Sonbaharda düşen sarı yaprakların hışırtısı ne hoştur. Hele serin yaz geceleri sizi bambaşka alemlere götürür.

Öyleyse deneyelim, tekrarlayalım.

Güzel bir hafta sonu geçirmeniz dileğiyle.

Didem DEMİRKENT

Solunum ilacında GSK Türkiye ile Abdi İbrahim'den yeni yatırım

GSK Türkiye ile Abdi İbrahim iş birliğinde, T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi'nin desteğıyle steril inhalasyon tesisinin resmi açılışını gerçekleştirdi. İki şirketin teknoloji, bilgi birikimi ve tecrübesinin eseri olan tesis yatırımı ile 5 yıl içinde toplam değeri 2 milyar Türk lirasını bulan 600 milyon adet ne-

bül üretilmesi hedefleniyor. 340 milyon TL tutarında yatırımla kurulan uluslararası standartlardaki tesis, GSK Türkiye'nin son 10 yılda imza attığı en büyük yatırım olurken, şirketin tüm nebül portföyünün üretildiğı dünyadaki tek üretim merkezi olma özelliğini de taşıyor.

Haber 5. sayfada

Dış ticaret açığı yeni rekora gidiyor

İhracat ve ithalat için yılın başında konulan hedeflerde ilk on bir ay itibarıyla belirgin bir sapma yaşanırken, Aralık ayı ile birlikte dış ticaret açığının ülke tarihindeki rekor olan 2011 düzeyini aşma olasılığı belirdi. 2022 için yılın başında 51,8 milyar dolar olarak hedeflenen dış ticaret açığı, ilk on bir ayda 100 milyar dolar sınırına dayandı.

Aralık ayında ihracat-ithalat makası düzeyini korur sa yıllık dış ticaret açığının

110 milyar doları aşma olasılığı bulunuyor, bu da tüm yılın rekoru anlamına geliyor. 2023-2025 Orta Vadeli Programı'nda dış ticarete ilişkin başlangıç hedefleri revize edilerek dış ticaret açığının bu yılın tümünde 105 milyar dolar düzeyinde gerçekleşeceği tahmin edildi. 2023 yılı için ise 265 milyar dolar ihracat, 345 milyar dolar ithalat ve 80 milyar dolar dış ticaret açığı hedefleniyor.

Naki BAKIR'ın haberi 4'te

Dünya
kupasında
çeyrek final
heyecanı
10

LEVENT AKBAY
Şahap Kavcıoğlu açısından kritik yıl 2010
02

ŞEVKET SAVILGAN
Enflasyon düşerken fiyatlar artar mı?
06

R. KUTAY KARACA
Ukrayna - Rusya krizi öncesi, olası sonuçlar ve sonrası -1
08

MUSTAFA MERTCAN
Robotlar işimizi elimizden alabilir mi?
09

HAKAN ÇINAR
Bitmeyeydi eyiydi
10

Borsa İstanbul getiri şampiyonu
06

Yaş meyve sebze 354,9 milyon dolarlık ihracat
09

11 ayda 3 milyon gayrimenkul satıldı
10

ISSN 1301-9090

Savunmada proje hacmi 75 milyar \$

Baş tarafı 1. sayfada

Savunmada yürüyen 122 Ar-Ge projesinin bütçesi 6.5 milyar lira

Kısa süre önce Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından Yapay Zeka Platformu kuruldu. Yapay Zeka Platformu'nda yapay zeka teknolojilerine yönelik olarak kütüphaneler, büyük veriler ve açık kaynak kodları yer alacak. Bu platformdan alınan bilgiler, savunma sanayi projelerine entegre edilebilecek. SSB'nin AR-GE alanında 60'ı tamamlanmış, 62'si halihazırda yürüyen 122 projesinin toplam bütçesi 6,5 milyar lirayı geçiyor.

Siber orduların oluşturulduğu bir dönemde Türk savunma sanayii bu alanda da yatırımlarını artırıyor. Harvard Üniversitesi'nin bu yıl yayınladığı Siber Güç Endeksi Raporu'na göre Türkiye genel değerlendirmede 23. sırada yer alıyor.

merkezleri, teknoparklar ve üniversiteler ile iş birliği içerisinde yürüttüklerini bildirdi.

Türkiye'nin artık savunma sanayisi alanında bir pazar değil, aktör olduğunu vurgulayan Demir, "Kendi kendine yetebilen, bunun yanında dost ve müttefiklerinin ihtiyaçlarını karşılayabilen sektörümüz, artık dünyada adından söz ettirir hale gelmiştir." ifadesini kullandı.

Demir, savunma sanayisinde büyük oranda dışa bağımlı halde olan Türkiye'nin kendi helikopterini, insansız hava aracını, füzesini, gemisini, hatta uçağını yapma potansiyeline sahip bir güce dönüştüğünü vurguladı. Türkiye'nin dünyada savunma sanayi alanında en gelişmiş 10 ülke arasında girme hedefine her geçen gün yaklaştığını ifade eden Demir, 20 yıl öncesine göre bugün çok ileri bir noktaya geldiklerini ancak hala kat etmeleri gereken çok yol olduğunu söyledi.

Aralık 2022'de gerçekleştirilecek ihracat ile birlikte savunma ve havacılık sektörünün 2022 yılı ihracatının, 4 milyar doları geçeceğine kesin gözüyle bakılıyor. Sektörün Kasım ayı ihracat haberlerinde, Roketsan ve HAVELSAN öne çıkmıştı. Roketsan, Endonezya'ya balistik füze ve hava savunma füzesi ihracatı gerçekleştirirken; HAVELSAN ise Endonezya'ya, ADVENT savaş yönetim sistemi ihracatı gerçekleştirdi. Öte yandan BAYKAR da yine ihracatta öne çıkan Türk savunma şirketlerinin başında geliyor.

İHA-SİHA'da ilk 3'teyiz

Milli Savunma Bakan Yardımcısı Muhsin Dere kısa süre önce yaptığı bir açıklamada gelişme hızının altını çizerek, "Dünyada İHA-SİHA üretiminde ilk 3 sıraya geldik. Kendi akıllı mühimmatlarımızı, fırtına obüslerini, milli gemilerimizi, Hürkuş, Hürjet gibi uçakları ve milli muharip uçakta yapım aşamasında olup onunla ilgili süreç ilerliyor. Daha önce ordumuzda bile milli olmayan piyade tüfekleri kullanırken, şimdi MKE ve özel sektör firmaları tarafından üretilen milli piyade tüfekleri kullanılıyor. Gemileri kendi tersanelerimizde yaptığımız gibi dünyanın en modern gemilerini Pakistan gibi dost ve müttefiklerimize de ihraç eder hale geldik" bilgisini verdi.

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, Türkiye 2023 Zirvesi ve Para Sohbetleri'nde video mesaj yoluyla yaptığı konuşmada, ana amaçlarının, güvenlik güçlerinin ihtiyacı olan sistemleri azami oranda yerli ve milli imkanlarla sağlamak olduğunu söyledi.

Bunu yaparken güvenlik güçlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için yürüttükleri projelerde bir yandan teknolojik ilerlemeleri yakından takip ettiklerini, diğer taraftan geleceğin teknolojileri için AR-GE faaliyetleri sürdürdüklerini aktaran Demir, tüm bu faaliyetleri yerli ve milli firmaları, KOBİ'ler, araştırma

Yurt dışında yerleşik kişiler hisse senedine yöneldiler

Yurt dışında yerleşik kişiler, geçen hafta 339,7 milyon dolarlık hisse senedi aldı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Haftalık Menkul Kıymet İstatistikleri yayımlandı. Buna göre yurt dışında yerleşik kişiler, 2 Aralık haftasında net 339,7 milyon dolarlık hisse senedi alırken, 36,3 milyon dolarlık Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ve 1 milyon dolarlık Şirket Borçlanma Senetleri (ŞBS) sattı.

Yurt dışında yerleşik kişilerin 25 Kasım itibarıyla 25 milyar 717,3 milyon dolar olan hisse senedi stoku, 2 Aralık'ta 26 milyar 740,1 milyon dolara çıktı. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin DİBS stoku 1 milyar 215,7 milyon dolardan 1 milyar 186,5 milyon dolara, ŞBS stokları da 105,8 milyon dolardan 104,6 milyon dolara geriledi.

AÇI KARŞI AÇI

Levent AKBAY

Şahap Kavcıoğlu açısından kritik yıl 2010!

Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu geçtiğimiz günlerde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı sunumda 'Liralaşma Stratejisi'ne vurgu yaparak bu kapsamdaki araçları enflasyon yüzde 5'e düşene kadar kararlılıkla uygulayacaklarını açıklamıştı.

Merkez Bankası sitesinde yer alan yazısında ise "Liralaşma Stratejisi"ni dolarizasyonu önlemek için uygulanacak temel strateji olarak nitelemişti.

Özetle Liralaşma Stratejisi ile bu kapsamda yer alan araçlar kararlılıkla kullanılacak, böylelikle bir yandan enflasyon düşerken diğer yandan 'dolarizasyon' sona erecek ve herkes TL'ye dönecekti. Kavcıoğlu'na göre ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler kapasitesinin artırılması cari dengenin sağlanması ve kalıcı fiyat istikrarı açısından belirleyici önem arz ediyordu.

Dolarizasyon nedeniyle kurlarda gerçeklikten uzak fiyatlamalar olduğunu, cari işlemler dengesinin sürekli açık verdiğini, bunun da ekonomiye dışsal şoklara karşı duyarlı hale getirdiğini ifade eden Kavcıoğlu bu nedenle büyüme ya da fiyat istikrarından birini tercih etme zorunluluğunun her zaman gündemde olduğunu vurguluyor.

★★★

Sadece bu kadar da değil.

Parasal sıkılaştırma ile yurt içi talebi kırmak kısa vadede cari açığı düşürüyor, enflasyonda da kısmi ve geçici düşüş sağlıyor. Ancak ekonominin potansiyelini kullanmasıyla tekrar enflasyon ve cari açık yükseliyor. Süreç zamanla kısır döngüye giriyor. Üstelik gerçek ve tüzel kişi tasarruflarında yabancı para ağırlığı nedeniyle döviz kuru artışı servet etkisi yaratarak iç talebi besliyor ve enflasyonu yükseltiyor. Bu nedenle 'dolarizasyonun yapısal ve kalıcı bir şekilde bertaraf edilmesi' gerekiyor.

★★★

Şahap Kavcıoğlu küresel finansal kriz sonrasında uygulanan bazı politikaların yan etkisi olarak dolarizasyonun arttığına dikkat çekiyor. 'Yabancı para sözleşme serbestisi', 'rezerv opsiyon mekanizması (ROM) ve yurt dışı para takası fonlamasının yükselmesi'ni yan etkiler arasında sıralıyor. Bu nedenle finansal sistemin mevduat ve kredi dolarizasyonunun 2010'da gerilemiş olduğu yüzde 30'lar seviyesinden, yüzde 50'ler seviyesinin üzerine çıktığını söyleyerek ekliyor.

"Küresel likidite bolluğunun yaşandığı 2010 sonrası dönemde firmalara getirilen yabancı para borçlanma serbestisi ile döviz geliri olmayanlar dahil firmaların yüksek oranda yabancı para cinsî kredi kullanımını kolaylaştırırken, bankalara yabancı para likidite yönetiminde getirilen kolaylıklar ile dolarizasyon güç kazandı."

Bu değerlendirmeyi yaparken baz alınan 2010 önemli bir tarih olsa gerek. Çünkü Merkez Bankası Başkanı Kavcıoğlu bu tarihi adeta bir kırılma çizgisi gibi görüyor.

★★★

Kavcıoğlu 'bozulmanın yaşandığı' 2010 sonrası döneme ilişkin tespitlerine devam ediyor:

1-Türk lirası zorunlu karşılıklar yükseltilirken yabancı para zorunlu karşılıklar düşürülmüş, ayrıca bankalara ROM ile fazla dövizleri karşılığında Türk lirası likiditeye erişim imkânı tanınarak bankaların yabancı para fon toplaması teşvik edilmiştir.

2-Söz konusu dönemde banka bilançolarındaki yabancı para varlık ve yükümlülüklerin payı hızla artarken bankaların, fazla döviz likiditelerini yurt dışında para takası ile serbestçe Türk lirasına dönüştürmeleri de yabancı para mevduat toplama tercihlerini teşvik etmiştir. Kalıcı çözümlere öncelik verilmesinde gözlenen gecikmeler, dış dengenin sürdürülebilirliğine zarar vermeye devam etmiştir.

3-Ayrıca, işçi dövizleri gibi ekonomide yabancı para finansman dengesine katkı sunan güvenilir ve sürekli döviz kaynaklarının devreden çıkarılması ile kronik cari açık veren ülke ekonomisi kısa vadeli yabancı sermaye akımlarına daha da muhtaç hale gelmiştir. Dış piyasalarda da Türk lirası ile spekülasyon pozisyonlar daha da kalıcı şekilde tercih edilmeye başlanmıştır."

★★★

Bu noktadan sonra Kavcıoğlu, Liralaşma Stratejisi kapsamında ki uygulamaları detaylandırarak dolarizasyonu önlemek için alınan önlemleri sıralıyor ve "Döviz kurlarında sağlanacak istikrar neticesinde fiyatlar üzerindeki kur kaynaklı doğrudan maliyet baskısı zayıflayacak; fiyatlamalarda yabancı paralara endekslenme tercihlerinin giderek azalmasıyla ve oluşacak güven ortamının beklentileri olumluya dönüştürmesiyle enflasyon eğilimleri normalleşecektir." diyor.

Yine kendi kaleminden sonuçta amacın "Türk lirasına olan ilginin sürekli artmasını, milli paramızın ekonomimizin temel ödeme ve temel değer saklama aracı haline gelmesini sağlamak" olduğunu söylüyor. İşte bu kadar! Umalım ki model başarılı olur, dolarizasyon önlenir, enflasyon düşer.

★★★

Ancak bir noktaya dikkat çekmeden geçmemek gerekiyor. Ben dolarizasyonu 2010 sonrası küresel likidite bolluğu dönemindeki bazı uygulamaların yan etkileri olarak anladım. Peki bu uygulamalara kim karar vermiş? 1-2-3 olarak sıraladığım bu uygulamalara ilişkin kararları Merkez Bankası'nın alabileceğini düşündüm. 2010 sonrası Merkez Bankası başkanlarının kimler olduğuna baktığımda Erdem Başçı, Murat Çetinkaya, Murat Uysal ve Naci Ağbal olarak sıralandıklarını gördüm.

Yerlilik oranı yüzde 80'i buldu

Milli Savunma Bakan Yardımcısı Muhsin Dere, Türkiye'nin savunma sanayinde yerlilik oranının yüzde 20'lerden yüzde 80 seviyesine ulaştığını belirtti. Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir ise önceki bir açıklamasında, "Yerleşimde yüzde vermiyoruz, stratejik unsurlarda detaylı teknoloji isteyen her konunun yüzde 100 yerli olması birinci hedefimiz" demiş, bir başka açıklamasında ise "750 tane projemizin hemen hemen yüzde 99'u yerli projelerimizdir. Tabi bunu söylerken her şeyi yerli yapacağım diye bir inatla maliyetlerinizi arttırmanın bir anlamı da yok" ifadesini kullanmıştı.

AB, 200 milyar avro harcadı

Avrupa Savunma Ajansının (EDA) raporuna göre, savunma harcamaları geçen sene ilk defa 200 milyar avroyu aşmış 214 milyar avroya ulaştı. Üye ülkelerin gayrisafi yurt içi hasılasının yüzde 1,5'ini oluşturan miktar, 2020'ye göre yüzde 6 artışla karşılık geldi. En fazla artış İtalya, Finlandiya, Yunanistan ve Slovenya'da görüldü. EDA'nın yıllık raporunda "Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaşın ardından üye devletlerin açıklamaları, harcamalardaki artışların gelecek yıllarda da devam etmesine işaret ediyor." değerlendirmesine yer verildi.

Sayı: 12975
9 Aralık 2022

KURUCUSU
Nezih DEMİRKENT

DÜNYA Eko Basım Yayın Dağıtım
Tic. ve San. A.Ş.
adına İmtiyaz Sahibi
Didem DEMİRKENT
CEO
Burcu KÖSEM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gürhan DEMİRBAŞ

Görsel Yönetmen
Erdal BAYRAKTAR

Dijital Yayınlar Genel Yayın Yönetmeni
Tarkan Temur

Reklam Müdürü
Sait RAVANOĞLU
Satış ve Dağıtım Müdürü
Mustafa DEMİR
Abone Müdürü
Tolga DEMİRBAŞ
Bilgi Teknolojileri Müdürü
Tarık KAYA

Yayına Hazırlık

Online satış sitesi
www.dunyastore.com

Merkez
Eski Büyükdere Cad. No:37 Kat: 4
Maslak İş Merkezi 34485
Sarıyer / İstanbul
Tel: 0(212) 285 10 12/14
Web: www.dunya.com
E-posta: dunya@dunya.com

Baskı
Dünya Eko A.Ş.
Tuna Cad. Alkaya Sok. No: 11
Küçükçekmece - İstanbul
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım A.Ş.

F-16'da Türkiye ile ABD arayı düzeltiyor

ABD'nin 2023 savunma bütçesini de içeren Ulusal Savunma Yetkilendirme Yasa (NDAA) tasarısının son halinden, Temsilciler Meclisinde Türkiye'nin F-16 alımını sınırlandırmak üzere konulan maddeler de çıkarıldı. ABD Kongresinin iki kanadından senatör ve temsilcilerin yer aldığı konferans komitesi, 857 milyar dolarlık savunma bütçesini de içeren NDAA tasarısına son halini verirken ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price'a günlük basın toplantısında konu gündeme getirildi. Price, soruya şu yanıtı verdi: "Elbette Türkiye önemli bir NATO müttefiki, önemli bir güvenlik ortağıdır. Sa-

vunma kapasitelerimizin entegre edilmesi ve Türkiye'nin karşı karşıya olduğu zorlu tehditlerle başa çıkmak için ihtiyaç duyduğu şeyleri sağlamak istiyoruz. Hiçbir NATO müttefiki kendi topraklarında bizim Türk müttefiklerimizden daha fazla terör saldırısına maruz kalmamıştır. Dolayısıyla güvenlik alanındaki işbirliğimiz bizim için büyük önem taşıyor."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve ABD Başkanı Joe Biden'in, yazın Madrid'de NATO Zirvesi'nde bir araya geldiklerinde bu konuyu ele aldıklarını belirten Price, daha alt seviyelerde de görüşmelerin olduğunu ve ABD Dışişlerinin Kongre ile bu konuyu

konuştuğunu kaydetti.

Yunan medyasında bir gazetecinin Rum ve Ermeni lobilerine yakınlığıyla bilinen New Jersey Senatörü Bob Menendez'in Türkiye'ye F-16 satışlarını engelleyeceğine ilişkin açıklamasını sorması üzerine Price, Türkiye'nin önemli bir NATO ortağı durumunda bulunduğunu ve NATO içerisinde en fazla tehditle karşı karşıya kalan ülke olduğunu söyledi.

Price, "Elbette Türkiye'nin önemli bir NATO müttefiki olarak rolünü sürdürmesi için ihtiyaç duyduğu savunma yeteneklerine sahip olmasını sağlamaya çalışıyoruz" ifadesini kullandı.

Akar: ABD'den somut adımlar bekliyoruz

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar ise konuyla ilgili 40 F16'nın tedariki ve Hava Kuvvetleri Komutanlığına ait 79 uçağın modernizasyonu için çalışmaların sürdüğünü belirtti. Akar, şunları söyledi: "Bütün gelişmeleri, çalışmaları yakından takip ediyoruz. Bu konuda başlangıçtan itibaren ABD'li muhataplarımızın olumlu yaklaşımlarını gördük. Başta ABD Savunma Bakanı Lloyd James Austin olmak üzere heyetler arası görüşmelerde, heyet üyeleri dahil ABD tarafından hep olumlu yaklaşım gördük. Bu olumlu yaklaşımlara bağlı olarak artık ABD tarafından olumlu ve somut adımlar bekliyoruz. Bir an önce bu çalışmaların, sürecin olumlu ve süratli bir şekilde sonuçlanmasını istiyoruz. Türkiye'nin terörle mücadelesini ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyon çalışmalarını, başta Finlandiya olmak üzere tüm müttefiklerimizin desteklemesini, katkılarını bekliyoruz."

Türkiye jeopolitik riskleri fırsata çevirdi

Avrupa Yatırım Bankası (EIB) Türkiye Başkanı Umberto Del Panta, Türkiye'nin mevcut jeopolitik riskleri fırsata çevirdiğini belirterek, "Türkiye önemli bir bölgesel güç olarak barışı sağlamaya çalışıyor" dedi.

6. İstanbul Ekonomi Zirvesi, "Küresel Değer Zincirleri" temasıyla, Çırağan Sarayı'nda başladı. Zirve kapsamında, "Jeopolitik ve Jeoekonomik Riskler ve Fırsatlar" konulu bir panel düzenlendi.

Del Panta, dünya genelinde ülkelerin zor bir dönemden geçtiğine işaret ederek, "Şu anda biz bir fırtınanın tam da ortasındayız. Ve bu fırtınanın da sona ermeyeceğini öngörüyoruz. Önce pandemi vardı. Sonrasında da Rusya'yla Ukrayna arasında bir savaşa olumsuz etkiler devam ediyor. Ve tüm bunlar tüm dünyayı etkileyen şeyler ama coğrafi anlamda Avrupa'yı da çok geniş kapsamda etkiliyor bunlar" ifadelerini kullandı. Türkiye'nin jeopolitik açıdan durumunu da değerlendiren Umberto Del Panta, "Türkiye pandemiden farklı bir şekilde çıktı diğer ülkelere kıyasla ve bu durumu yönetebildi. Türkiye jeopolitik açıdan ve aynı zamanda jeoekonomik açıdan da önem kazanarak çıktı bu dönemden. Türkiye kendi kartlarını, kendisi oynuyor ve görünüşte durumdan fayda sağlıyor" diye konuştu.

İhracatımız her ay rekor kırarak 300 milyar dolar eşiğine yaklaşıyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ihracatın her ay rekor kırarak 300 milyar dolar eşiğine yaklaştığını belirtti, tedbirlerin etkisiyle yılbaşından itibaren enflasyonun da boynunun kırılmış olacağını söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Turkuvaz Medya tarafından İstanbul'da düzenlenen Türkiye 2023 Zirvesi ve Para Sohbetleri'ne video mesaj gönderdi.

Dünyanın son 3 yıldır salgınla başlayan, ardından sıcak çatışmalar ve bölgesel gerilimlerle daha da çetrefilleşen sancılı bir süreçten geçtiğini belirten Erdoğan, son yılların en yüksek rakamlarına ulaşan enerji, gıda ve ham madde fiyatlarıyla buna bağlı olarak ortaya çıkan enflasyon sorununun hiçbir ayırım gözetmeden tüm ekonomileri zorladığını söyledi.

Öte yandan faizleri artırarak enflasyonu düşürme üzerine kurulu klasik yöntemlerin şimdiye kadar beklentileri karşılamadığının görüldüğünü aktaran Erdoğan, bu tarz politikalara enflasyonu dizginlemeye çalışan pek çok ekonominin bugün hayat pahalılığı yanında istihdam kayıplarıyla da mücadele ettiğini dile getirdi.

Türkiye'nin son 20 yılda hayata geçirdiği sağlam altyapıyla birlikte üretimi, istihdamı, ihracatı ve cari fazla yoluyla büyümeyi esas alan ekonomi modeli sayesinde bu sıkıntılı dönemi nispeten rahat geçiren ülkelerden olduğunu vurgulayan Erdoğan, "İhracatımız her ay rekor kırarak 300 milyar dolar eşiğine yaklaşıyor. Organize sanayi bölgelerimiz, fabrikalarımız, imalat tesis-

lerimiz harıl harıl çalışıyor. Yollarımız ve otobanlarımız ülkemizden Avrupa, Asya ve Ortadoğu'ya yük taşıyan tırlar ve kamyonlarla dolu" diye konuştu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin, salgının en çok vurduğu turizm sektöründe zararları telafi etmenin ötesine geçerek farklı bir ivme yakaladığını, istihdamda ilk kez 31 milyon sınırını aşma başarısı gösterdiğini de kaydetti.

Yerli ve milli elektrikli otomobil Togg'un üretim tesisi açılışının Cumhuriyet'in 99. yılında büyük bir gururla gerçekleştirildiğini belirten Erdoğan, dünyanın en büyük 5. barajı olan Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin açılışıyla enerji hamlesini bir adım öteye taşıdıklarını bildirdi.

Savunma sanayi gururumuz

Türkiye'nin savunma sanayisi alanında kısa sürede ulaştığı seviyenin, milletin gurur kaynaklarından biri haline geldiğini ifade eden Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "2002 yılında sadece 248 milyon dolar savunma sanayisi ihracatı varken, geçen sene 3 milyar 224 milyon dolar ile rekor kırdık. Bu yıl 4 milyar doların üzerinde bir ihracat rakamı bekliyoruz. Silah ve mühimmatlardan füzelere, insansız hava, kara, deniz araçlarından helikopterlere ve gemilere kadar çok geniş bir yelpazede ihtiyacımız olan sistemleri yerli ve milli olarak tasarlıyor, üretiyor ve geliştiriyoruz. 2023 senesini ekonomi ve enerjide olduğu gibi savunma sanayisinde de pek çok ilkin yaşadığı bir milat yapmakta kararlıyız."

Yerli gaz 2023'te geliyor

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Silivri Doğal Gaz Depolama Tesisinin 4,6 milyar metreküplük genişletme fazının tamamlandığını belirterek, "İnşallah önümüzdeki hafta Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımıyla açılışını gerçekleştireceğiz. artık 2023 yılında yerli gazımızı milletimizle buluşturmanın heyecanı içerisindeyiz. Faz 1'de 10 kuyudan 9'unun sondajını tamamladık. Sakarya

gaz sahasının arı gibi çalışan ekibi inşa Allah kешiften ilk üretime kadar dünyanın en hızlı yapılan deniz saha geliştirme projesi olacak" dedi.

Bakan Dönmez, Silivri Doğal Gaz Depolama tesisinin 4,6 milyar metreküplük genişletme fazının tamamlandığını ifade ederek, "Önümüzdeki hafta Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımıyla açılışını gerçekleştireceğiz" diye konuştu.

Herkesin merakla beklediği
The Economist'in yıllık dergisi
The World Ahead 2023 çıktı!

2023'te dünyayı neler bekliyor?

Online Sipariş: www.dunyastore.com
info@dunyastore.com / 0212 285 10 12 (1151)

Seçkin
Kitabevleri
ve Bayilerde!

2022 için yılın başında 51,8 milyar dolar olarak hedeflenen dış ticaret açığı ilk on bir ayda 100 milyar dolar sınırına dayandı. Türkiye, 105,9 milyar dolarla tarihindeki en büyük dış ticaret açığını, ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 56'ya kadar düştüğü küresel kriz yılı olan 2011'de vermişti.

Naki BAKIR

Dış ticaret açığı en düşük büyümesini ise yüzde 61,6 ile Kasım ayında kaydetti.

İhracat ve ithalat için yılın başında konulan hedeflerde ilk on bir ay itibariyle belirgin bir sapma yaşanırken, Aralık ayı ile birlikte dış ticaret açığının ülke tarihindeki rekor olan 2011 düzeyini aşma olasılığı belirdi. Küresel kriz yılı 2011'de Türkiye 105,9 milyar dolarla milli gelirinin yüzde 14'ü dolayında dış ticaret açığı vermişti.

2022-2024 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'da 2022 yılı ihracat hacmi 230,9 milyar, ithalat 282,7 milyar dolar, dış ticaret açığı da 51,8 milyar dolar olarak hedeflenmişti. Ancak dış ticarette yıl içinde yaşanan seyir bunu desteklemedi ve hedeflerde belirgin bir sapma yaşandı. Ocak-Kasım dönemi itibariyle toplam ihracat 231,2 milyar dolar olurken, ithalat 331,1 milyar dolara, dış ticaret açığı da 99,9 milyar dolara ulaştı.

İhracat Ağustos'a kadar olan dönemde geçen yılın aynı aylarına göre çift haneli artışlarını sürdürürken, tüm aylarda ithalat çok daha hızlı artış seyirleri gösterdi ve aradaki makas büyüdü. İhracatta çift haneli artışlar Eylül'den itibaren yerini tek haneli artışlara bıraktı, önceki yılın aynı ayına göre artış Ekim'de yüzde 3'e, Kasım'da da yüzde 1,9'a kadar düştü.

İthalat ise yüksek oranlı artışlarını sürdürdü. Buna bağlı olarak aylık seyrinde dış ticaret açığı sürekli büyüdü. Geçen yılın aynı aylarına göre üç haneli artışlar kaydeden açık, özellikle Ekim ayında yüzde 421,8'le artış rekoru kırdı.

Hedef, ilk yarıda aşıldı

Bu seyrinde; 51,8 milyar dolarlık 2022 yılı dış ticaret açığı hedefi, daha yılın ilk yarısında aşıldı. İhracat için başlangıçta öngörülen yıllık hedef kümülatif bazda Kasım sonu itibariyle yakalanırken, ithalatın Ekim sonu itibariyle kümülatif tutarı, yıllık hedefi fazlasıyla aştı, Kasım sonunda ulaştığı düzeyle de yıllık hedefin çok üzerine çıktı.

Yıllık gerçekleşme ne olur?

Son çeyrekte hem ihracat hem de ithalatta geçen yılın aylarına göre artış ivmesinin yavaşladığı, ancak ihracat-ithalat makasının devam ettiği dikkati çekiyor. Kasım'da ihracattaki yüzde 1,9 ve ithalattaki yüzde 14'lük artışlar bu yıl aylara göre en düşük artış oranları.

Aralık ayında ihracat ve ithalat Kasım'daki eğilimini korsa, örneğin geçen yılın aynı ayına göre ihracatta yüzde 2, ithalat da yine yüzde 14 dolayında bir artış olursa, yıllık dış ticaret açığının 110 milyar doları aşma olasılığı bulunuyor, bu da tüm yılların rekoru anlamına geliyor.

Hedefler revize edildi

Bu arada Eylül ayında yayımlanan 2023-2025 Orta Vadeli Program'da, dış ticaretin o güne kadarki seyri dikkate alınarak 2022'nin yıllık ihracat hedefi, gerçekleşme tahmini olarak 255 milyar dolar, ithalat hedefi 360 milyar dolara, açık hedefi de 105 milyar dolara re-

pay ile Ankara, 462 milyar 152 milyon TL ve yüzde 6,4 pay ile İzmir izledi. İl düzeyinde GSYH hesaplarında son üç sırada 6 milyar 99 milyon TL ile Tunceli, 4 milyar 968 milyon TL ile Ardahan ve 3 milyar 861 milyon TL ile Bayburt yer aldı. En büyük payı alan ilk beş il toplam GSYH'nin yüzde 54,4'ünü oluşturdu.

Kişi başına GSYH'de 2021 yılında, Kocaeli 153 bin 479 TL ile ilk sırada yer aldı. Kocaeli'ni, 140 bin 698 TL ile İstanbul ve

132 bin 803 TL ile Tekirdağ izledi. İl düzeyinde kişi başına GSYH hesaplamalarında, 27 bin 790 TL ile Van, 27 bin 48 TL ile Şanlıurfa ve 26 bin 837 TL ile Ağrı son üç sırada yer aldı. Kişi başına GSYH, 2021 yılında on üç il için Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşti.

İstanbul en yüksek payı aldı

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2021 yılında cari fiyatlarla

345 milyar dolar ithalat ve 80 milyar dolar dış ticaret açığı hedefleniyor. Bu hedeflere, bu yılın ortalamasında 102 dolar olacağı tahmin edilen ham petrol (Brent) varil fiyatının 2023'te 88 dolara; Türkiye'nin bu yılın tümünde 103,5 milyar dolara ulaşması beklenen enerji ithalatının gelecek yıl 85 milyar dolara düşeceği öngörülleri baz oluşturuyor.

ile üçüncü sırada yer aldı. Yıllık GSYH'nin, zincirlenmiş hacim endeksiyle bir önceki yıla göre yüzde 11,4 artışına en fazla katkı veren il yüzde 3,96 ile İstanbul oldu. İstanbul'u yüzde 0,95 ile Ankara ve yüzde 0,85 ile İzmir izledi. Yıllık GSYH büyümesine 2021 yılında negatif yönlü katkı veren illerin başında yüzde 0,007 ile Ordu, yüzde 0,008 ile Rize, yüzde 0,009 ile Çanakkale yer aldı.

Aylara göre dış ticaret (Milyon \$)

	İhracat		Değ.	İthalat		Değ.	Denge		Değ.	Karşılama Oranı (%)	
	2021	2022	%	2021	2022	%	2021	2022	%	2021	2022
Ocak	15.004	17.554	17,0	18.065	27.844	54,1	-3.061	-10.290	236,2	83,1	63,0
Şubat	15.953	19.905	24,8	19.300	27.885	44,5	-3.347	-7.980	138,4	82,7	71,4
Mart	18.956	22.610	19,3	23.622	30.877	30,7	-4.666	-8.267	77,2	80,3	73,2
Nisan	18.757	23.332	24,4	21.837	29.479	35,0	-3.080	-6.147	99,6	85,9	79,1
Mayıs	16.468	18.929	14,9	20.624	29.588	43,5	-4.156	-10.659	156,5	79,9	64,0
Haziran	19.740	23.370	18,4	22.611	31.595	39,7	-2.871	-8.225	186,5	87,3	74,0
Temmuz	16.358	18.492	13,0	20.686	29.239	41,3	-4.328	-10.747	148,3	79,1	63,2
Ağustos	18.861	21.283	12,8	23.168	32.531	40,4	-4.307	-11.248	161,2	81,4	65,4
Eylül	20.716	22.592	9,1	23.322	32.204	38,1	-2.606	-9.612	268,8	88,8	70,2
Ekim	20.714	21.328	3,0	22.223	29.202	31,4	-1.509	-7.874	421,8	93,2	73,0
Kasım	21.455	21.854	1,9	26.902	30.655	14,0	-5.447	-8.801	61,6	79,8	71,3
11 ay	202.982	253.934	13,9	242.360	331.099	36,6	-39.380	-99.850	153,6	83,8	73,2
Aralık	22.233			29.065			-6.832			76,5	
12 ay	225.215			271.426			46.211			83,0	

Kaynak: TÜİK • Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Dış ticarette 2023-2025 hedefleri (Milyar \$)

	2021	2022	2023	2024	2025
İhracat	225,2	255,0	265,0	285,0	305,0
İthalat	271,4	360,0	345,0	363,0	384,0
Ham petrol fiyatı (Brent; dolar/varil)	70,7	102,0	88,0	83,9	80,7
-Enerji ithalatı	50,7	103,5	85,0	76,3	70,9
Dış ticaret dengesi	-46,2	-105,0	-80,0	-78,0	-79,0

Kaynak: 2023-2025 OVP

vize edildi.

Aralık dış ticaret performansı Kasım'ı yinelerse, yıllık ihracat revize hedefin biraz altında, yıllık ithalat ve dış ticaret açığı ise üzerinde gerçekleşecek.

2023 hedefi

2023-2025 Orta Vadeli Program'da 2023 yılı için 265 milyar dolar ihracat,

Milli gelire en fazla katkı İstanbul'dan

TÜİK, İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2021 verilerini yayımladı. Buna göre, İstanbul il düzeyinde GSYH'ya hem en yüksek katkı sağlayan il hem de en büyük pay alan il oldu. İl düzeyinde cari fiyatlarla GSYH hesaplamalarına göre; 2021 yılında İstanbul 2 trilyon 202 milyar 156 milyon TL ile en yüksek GSYH'ye ulaştı ve toplam GSYH'den yüzde 30,4 pay aldı. İstanbul'u, 667 milyar 142 milyon TL ve yüzde 9,2

Solunum ilacında yerli üretim için işbirliği

GSK Türkiye ile Abdi İbrahim iş birliğinde, T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi'nin desteğiyle hayata geçirilen Steril İnhalasyon Tesisi faaliyete başladı.

GSK Türkiye'den yapılan açıklamaya göre, GSK Türkiye ile Abdi İbrahim iş birliğinde, T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi'nin desteğiyle hayata geçirilen steril inhalasyon tesisinin resmi açılışı Abdi İbrahim Esenyurt Üretim Kompleksi'nde gerçekleştirildi.

İki şirketin teknoloji, bilgi birikimi ve tecrübesinin eseri olan tesis yatırımı ile ülkemizde ilaç üretiminin yerleşmesi hedefine katkı sunulması ve 5 yıl içinde toplam değeri 2 milyar Türk lirasını bulan 600 milyon adet nebül üretilmesi hedefleniyor. 340 milyon TL tutarında yatırımla kurulan uluslararası standartlardaki tesis, GSK Türkiye'nin son 10 yılda imza attığı en büyük yatırım olurken, şirketin tüm nebül portföyünün üretildiği dünyadaki tek üretim merkezi olma özelliğini de taşıyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen GSK Türkiye Genel Müdürü Selim Giray, astım ve koah gibi solunum hastalıklarının tüm dünyada ve Türkiye'de önemli toplumsal sağlık sorunları arasında yer aldığını belirtti.

Türkiye'de yaklaşık 8 milyon kişinin bu hastalıklarla mücadele ettiğini kaydeden Giray, "İlaç ithalatından yerli üre-

time geçişte önemli bir adım niteliğindeki olan bu büyük yatırımı, güçlü altyapı ve eşsiz bilgi birikimi ile yalnızca sektörümüz için değil tüm ülkemiz için gurur kaynağı olan Abdi İbrahim ile hayata geçirmeyi bir ayrıcalık olarak kabul ediyoruz" ifadelerini kullandı.

Ülke ekonomisi ve ilaç sektörü için önemli bir yatırım

Abdi İbrahim Genel Müdürü Dr. Süha Taşpolatoğlu da tesisin hem sektör hem de ülke ekonomisi için önemine işaret ederek "GSK ile 30 yılı aşkın süredir kıymetli bir iş ortaklığı yürütüyoruz. Yak-

laşık 4 senede hayata geçen bu yatırım projesiyle, iş ortaklığımızı taçlandırmış olduk. Tesis, GSK'nın tüm nebül portföyünün üretildiği dünyadaki tek üretim merkezi konumunda. Solunum, Abdi İbrahim için stratejik bir alan ve bu alanda tüm ihtiyaca yetecek şekilde geniş bir ürün portföyü sunuyoruz."

7 milyar dolarlık ilaç pazarı ile dünyada ilk 20'de yer alan Türkiye'nin küresel sağlık ekosisteminin ilgisini cezbeden bir merkez konumunda olduğu altını çizen Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı A. Burak Dağlıoğlu ise "Yatırım Ofisi olarak nitelikli yatırımları hedef-

lerken, Türk şirketler ile uluslararası şirketlerin başarılı ve sektörü güçlendirici iş birliklerini her zaman destekliyoruz. Solunum yolu hastalıklarında yerli ilaç tedarikimiz açısından son derece önemli olacak bu tesisin GSK'nın tüm nebül portföyünün üretildiği dünyadaki tek merkez olacak olması, bizim sıklıkla vurguladığımız ülkemizin üretim, AR-GE, lojistik gibi pek çok alanda merkez olma özelliğini destekleyen başarılı bir örnek. GSK ve Abdi İbrahim İlaç'a 340 milyon liralık bu yatırım için teşekkür eder, yatırımın ülkemize hayırlı olmasını temenni ederim" değerlendirmesinde bulundu.

Hepsiburada'nın satış hacmi 10,7 milyar TL'ye ulaştı

Hepsiburada'nın toplam satış hacmi, bu yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 66 artarak 10,7 milyar TL'ye ulaştı.

Hepsiburada, 2022'nin üçüncü çeyrek sonuçlarını açıkladı. Hepsiburada'nın toplam satış hacmi üçüncü çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 66 artarak 10,7 milyar TL'ye ulaştı. Müşterilerin platform üzerinden verdiği sipariş adedi 2021'in üçüncü çeyreğine göre yüzde 26 artış kaydetti ve 17,4 milyona yükseldi. 2021'in üçüncü çeyreğinde 10,7 milyon olan aktif müşteri sayısı, bu yılın aynı döneminde yüzde 11 artışla 11,8 milyon olurken, 4,4 olan sipariş sıklığı ise 2022'nin üçüncü çeyreğinde yüzde 21 artarak 5,4'e çıktı.

94 bin satıcı ve 145 milyon ürün tek bir platformda Hepsiburada'nın, satıcılarına ve KOBİ'lere sunduğu kapsamlı imkanlar ve satıcı deneyimini geliştirmeye yönelik adımları, aktif satıcı tabanının genişlemesine katkıda bulundu. Böylelikle Hepsiburada platformundaki aktif satıcı sayısı, geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 42 artış gösterdi ve 94,3 bine yükseldi.

Hepsiburada'nın 2017 yılında başlattığı Kadın Girişimcilere Teknoloji Gücü Programı ile destek sağlanan kadın girişimcilerin sayısı ise yaklaşık 38 bine ulaştı. Hepsiburada, 2021'in eylül sonu itibarıyla 76,9 milyon olan ürün sayısını 30 Eylül 2022 itibarıyla yüzde 89 artışla 145 milyona çıkararak ürün tekliflerini güçlendirdi.

ASAŞ, yeni yatırımıyla Avrupa'nın en büyüğü olacak

ASAŞ 100 milyon avro yatırım ile Avrupa'nın en büyük ekstrüzyon pres hattına sahip olacak. ASAŞ Genel Müdürü Derya Hatiboğlu, "Ekstrüzyon pres yatırımıyla ağırlıklı olarak Çin'den ithal edilen büyük profillerin önünü kesmiş olacağız. Bunları ülkemizde üreteceğiz ve Avrupa'ya ihraç edeceğiz" dedi.

ASAŞ Genel Müdürü Hatiboğlu, 2022 yılında kontratını yaptıkları en önemli yatırımlardan birinin 100 milyon avroyu aşan 15 bin ton pres hattı yatırımı olduğunu ifade ederek, bu hat devreye girdiğinde ASAŞ'ın vagon alüminyum gövdesini komple üretilip işleyen 3 tesisten biri olacağını belirtti.

Tesisin 2025 yılında hayata geçeceğini belirten Hatiboğlu, "15 bin tonluk büyük bir pres yatırımı olacak, burada da ağırlıklı olarak raylı sistemlere yönelik parçalar üreteceğiz. Ümit ediyorum ki tesis tam kapasiteyle hayata geçtiğinde 150 milyon doları aşan ölçüde cari açığa katkıda bulunacağız. Bu yatırımla birlikte, çok ağırlıklı olarak Çin'den ithal edilen büyük profillerin önünü kesmiş olacağız. Yani bunları ülkemizde üreteceğiz. Aynı zamanda da bu ürünleri Avrupa'ya ihraç edeceğiz. Bu yapacağımız tesis Avrupa'daki en büyük ekstrüzyon presisi olacak" ifadelerini kullandı.

Hatiboğlu, Türkiye ve Avrupa'nın en bü-

yük profil üretimini yapabilecek tesisinin dünyada boyut ve teknoloji olarak ilk 5 tesis arasında gireceğini belirterek, şu bilgileri aktardı:

"ASAŞ, bu yatırımla başta raylı sistemler olmak üzere, gemicilik, treyler, özel alışımlı mühendislik malzemeleri gibi sektörlerin teknik gereksinimlerini karşılamaya yönelik olarak nihai ürüne en yakın şekilde büyük profil üretimi gerçekleştirebilecek. Şirket, 150 MN pres hattı yatırımıyla Avrupa'nın en geniş profil, en büyük dikişli ve dikişsiz boru ve en büyük entegre alüminyum vagon gövde üretebilme kabiliyetine sahip olacak. Bu yatırımla yıllık 25 bin ton alüminyum profil kapasite artışı sağlanacak."

Derya Hatiboğlu, kontratı 2021 yılında yapılan, özellikle elektrikli araçların gövde ve batarya kasası profilleri gibi yapısal profilleri üretecek Avrupa'nın en modern profil üretim hattı olan 45MN Hybrex Pres Üretim Hattı'nın ise 2023 yılının ilk çeyreğinde üretime başlayacağını ifade etti.

Hatiboğlu, tesis ile birlikte 18 bin ton ilave yapısal profil üretim kapasitesini hayata geçireceklerini ve 100 kişiden fazla istihdam sağlayacaklarını belirtti.

Şirket, 2022'in ilk 10 ayında bir önceki yıla göre yüzde 28 artışla 862 milyon dolar ciro rakamını yakaladı.

GELENEKSEL VE DİJİTAL MEDYA TEK BİR TIKLA PARMAĞINIZIN UCUNDA!

Ajans Press, markanız hakkında tüm mecralarda yer alan haberleri **yapay zekâ** modülleri ile takip ederek her sabah size toplu haber sunumu yapıyor.

AJANS PRESS
medyadaki gözünüz

444 7 212
info@ajanspress.com.tr
AjansPressMT @ AjansPress.Turkey

Katılım finansa yeni kanun geliyor

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanı Prof. Dr. Göksel Aşan, "Sadece katılım finansa ilişkin müstakil bir kanunumuz olacak. Böylelikle sektörün ihtiyaçlarına dönük güçlü bir hukuki altyapıya kavuşmuş olacağız." dedi.

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanı Prof. Dr. Göksel Aşan, "Katılım finans alanındaki kanun hazırlığı çalışmalarımız devam ediyor. Sadece katılım finansa ilişkin müstakil bir kanunumuz olacak. Böylelikle sektörün ihtiyaçlarına dönük güçlü bir hukuki altyapıya kavuşmuş olacağız" dedi.

Aşan, Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi tarafından Ziraat Katılım iş birliğiyle, Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD) Şubesi ev sahipliğinde düzenlenen "Reel Sektör Perspektifinden Türkiye'nin Katılım Finans Stratejisi Buluşmaları"na katıldı.

Göksel Aşan, yaptığı konuşmada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılım, finans ve faizsiz finans konularını çok önemseydiğini söyledi. Amaçlarının katılım finansın, finansal sistem içerisindeki payını büyütmek olduğunu aktaran Aşan, "Tabii bu zor bir süreç, 100 yıllık bir geçmişten bahsediyoruz. Bu 100 yıllık süreç boyunca, bütün sektörlerimiz sa-

dece konvansiyonel bankacılıkla büyümüş. Son 20 yılda faizsiz finans alternatifleri ortaya çıktı. Bu oluşmuş, o iç içe geçmiş, kemikleşmiş yapıyı kısa sürede tersine çevirmek hiç de kolay değil. Ama katılım finans, finansal sistem içerisinde payını ne kadar artırabilirse, o kadar çok amaca yaklaşmış olacağız." dedi.

"Katılım finansı hak ettiği yere taşımak için çalışıyoruz"
Katılım finasta ilerleme kaydedilebilmesi için kamuya bir-

takım görevler düştüğünü belirten Aşan, şunları kaydetti: "Katılım finans sisteminin, mevcut finansal sistem içerisindeki yeri, bizim kültürümüzle, değerlerimizle, coğrafyamızla, konumuzla, geçmişimizle çok örtüşmüyor. Katılım finansın idari ve hukuki altyapısı olması gerekenin gerisinde. Orada alınacak daha yolumuz var. Katılım finans, mevcut durumda potansiyelinin altında. Yakın zamanda kamuoyuyla paylaştığımız Katılım Finans Strateji Belgesi

ile katılım finansı hak ettiği yere taşımak için çalışmalarımıza hızla devam ediyoruz. Strateji belgemizde 84 eylem maddesi bulunmakta. Bu eylem maddelerinin her birini önümüzdeki süreçte tek tek takip edeceğiz. Katılım finans alanındaki kanun hazırlığı çalışmalarımız devam ediyor. Sadece katılım finansa ilişkin müstakil bir kanunumuz olacak. Böylelikle sektörün ihtiyaçlarına dönük güçlü bir hukuki altyapıya kavuşmuş olacağız."

Platform Turizm halka arz ediliyor

Albayrak Grubu şirketlerinden, personel ve yolcu taşımacılığı, seyahat acentesi işletmeciliği, gıda nakliye ve dağıtımı, personel destek hizmetleri gibi hizmetler sağlayan Arturizm, halka arz ediliyor.

Platform Turizm'in halka arz süreci Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) onayı ile başladı. Halka arz öncesinde ödenmiş sermayesi 220 milyon lira olan şirketin payları, hisse başına 9,10 TL'den halka arz edilecek. Halka arz işlemi, İnfö Yatırım aracılığıyla ve borsada satış yöntemiyle gerçekleştirilecek. Satışa sunulacak pay miktarı 49 milyon 500 bin adet olacak ve 24 milyon 750 bin adet pay ortak satış, 24 milyon 750 milyon adet pay ise sermaye artırımını suretiyle halka arz edilecek. Platform Turizm'in halka arz kodu #PL-TUR, şirketin paylarının işlem göreceği pazar ise BİST Yıldız Pazar olarak belirlendi.

Sanayi, liman işletmeciliği, medya, lojistik ve inşaat gibi birçok sektörde faaliyet gösteren Albayrak Grubu, 2012 yılındaki Tümosan Motor ve Traktör, 2018 yılındaki Trabzon Liman İşletmeciliği'nin ardından Platform Turizm ile üçüncü halka arzını gerçekleştirecek.

"Halka arz finansman kaynağı olacak"
Platform Turizm Mali İşler Müdürü Mikail Talha Bayraktar, 2022 yılında gündemine halka arzı alan Platform Turizm'in SPK'ya başvurusunu yaparak onayını da aldığını hatırlatarak, "Dün ve bugün borsada satış üzerinden halka arzı gerçek-

leştiriyoruz." dedi. Bayraktar, Albayrak Holding'in 70'nci yılını kutladığına dikkati çekerek, şirketin kurumsallaşmaya ciddi manada önem verdiğini dile getirdi. Şirketin kurumsallaşma ile birlikte organizasyon güçlenmesi, başarı ve sürekliliğinin kurucu ortak grubuna bağlı olmadan gelecek nesillere devam ettirilmesini sağlayacağını vurgulayan Bayraktar, "Bu manada kurumsallaşmayı daha ileri seviyeye taşımak istiyoruz. Halka arz bizim için aynı zamanda bir finansman kaynağı oluşturacak. Şirketimiz yatırımların bir kısmını dış finansmanla gerçekleştirmektedir. Halka arzla birlikte alternatiflerine oranla daha dü-

"Gelir ile araç yatırımı yapacağız"

Bayraktar, halka arzdan elde edilecek finansman ile hem İstanbul hem Trakya hem de Anadolu bölgesinde araç yatırımları yapacaklarını kaydederek, "Yeni plaka yatırımları yapacağız. Özellikle 2023 yılında Pakistan'da, Gine'de ve Somali'de yolcu taşıma faaliyetlerine başlayacağız. Yatırımları, buralarda kullanmayı planlıyoruz." diye konuştu.

şük maliyetli ve geri ödemesi olmayan bir finansman kaynağına kavuşacağız." değerlendirmesinde bulundu.

En fazla aylık reel getiri Borsa'da

Türkiye İstatistik Kurumu, kasım ayına ilişkin "finansal yatırım araçlarının reel getiri oranlarını" açıkladı. Buna göre, kasımda en yüksek reel getiri, BİST 100 endeksi sağladı. BIST 100; TÜFE ile indirgendiğinde yüzde 18,48, Yİ-ÜFE ile indirgendiğinde de yüzde 20,99 kazanç sağladı. BİST 100 endeksi, üç aylık değerlendirmede, Yİ-ÜFE ile indirgendiğinde yüzde 36,94, TÜFE ile indirgendiğinde ise yüzde 41,94 oranlarında yatırımcısına yine en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı oldu.

Yıllık bazda da şampiyon BİST Endeksi oldu. Endeks, Yİ-ÜFE ile indirgendiğinde yüzde 14,62,

TÜFE ile indirgendiğinde yüzde 46,71 oranlarında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı olarak dikkati çekti.

Yatırım araçları aylık bazda TÜFE ile indirgendiğinde euro yüzde 0,99 ve külçe altın yüzde 0,84 oranlarında yatırımcı-

sına reel getiri sağlarken DİBS yüzde 1,11, mevduat faizi (brüt) yüzde 1,63 ve dolar yüzde 2,66 oranlarında yatırımcısında kayba yol açtı.

Yıllık değerlendirmede, Yİ-ÜFE ile indirgendiğinde, dolar yüzde 26,24, külçe altın yüzde 30,02, euro yüzde 34,05, DİBS yüzde 39,82 ve mevduat faizi (brüt) yüzde 51,65 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirgendiğinde ise dolar yüzde 5,59, külçe altın yüzde 10,42, avro yüzde 15,58, DİBS yüzde 22,97 ve mevduat faizi (brüt) yüzde 38,11 oranlarında yatırımcısında kayba neden oldu.

Şevket SAYILGAN

Enflasyon düşerken fiyatlar artar mı?

Enflasyon veya diğer tanımı ile fiyat istikrarı ekonomilerin üç önemli hedefinden biridir. (Diğerleri sürdürülebilir büyüme ve tam istihdamın sağlanması.)

Enflasyon ekonomilerde alınan karar ve uygulamaların bir bakıma doğrulayıcı parametresidir. Popülist yada kaynakların verimsiz kullanımı enflasyonun sorun olması ile karşılık bulur.

Enflasyonun toplumsal ahlaki erezyondan , şeffaflık , öngörülebilirlik yetkinlerinin ekonomide yitirilmesine de neden olur.

Peki enflasyon teknik anlamda nedir?

Enflasyon fiyatlar genel seviyesindeki artış hızıdır. Sonuçta fiyatların artış hızının yavaşlaması tabidir ki enflasyonun düşüş anlamına da gelecektir. Ancak fiyatların düşmesi demek değildir. Özellikle gelir tarafı fiyat artışı karşılayacak yönde oluşmazsa enflasyon düşüşü görülmesine rağmen satın alma gücü azalmaya devam edecektir.

5 Aralık da açıklanan TÜFE ve ÜFE rakamları yaşadığımız son bir yıllık dönemde rakamsal zirveyi gördüğümüzü göstermektedir. Ancak fiyatlar genel seviyesinde artışın devam edeceği gerçeğini değiştirmeyecektir. Özellikle toplumsal algı ve beklentilerdeki değişim tam anlamıyla etkilemeden kalıcı ve hedef olan tek haneli enflasyona ulaşılması mümkün olmayacaktır.

Ayrıca unutulmamalıdır ki ülkemizdeki enflasyonun maliyet kaynaklı ve kur geçişkenliğine duyarlıysa da , gıda alt grubunun majör faktör olmaya devam ettiğidir. (Kasım 2022 Tüfe de aylık %5,75 yıllık %102,55 oranında artmıştır.)

Özellikle Haziran 2022 den itibaren döviz kurlarındaki stabilitenin etkisinde dahil olduğu süreç enflasyon yüzdesindeki yavaşlamanın da sebebi olmuştur. Buna göre 2022 Ocak - Haziran dönemi TÜFE toplamı %36,55 olarak gerçekleşmişken , Temmuz - Kasım dönemi TÜFE toplamı %13,33 olarak oluşmuştur. Bu karşılaştırma da enflasyondaki stabilitenin bir göstergesidir. Bu değerlendirmeyi 2023 yılına göre projekte edersek , 2022 Aralık - 2022 Nisan dönemi yaşanan enflasyon toplam %42,20 olmuştur. Bu değer de bize göstermektedir ki;

1. Senaryo 2022 Aralık - Nisan 2023 dönemi enflasyonu aylık ortalama %3 olduğu durumda,

3 Mayıs 2023 de TÜFE enflasyonu %57 seviyesine düşecektir.

2. Senaryo 2022 Aralık - Nisan 2023 dönemi enflasyonu aylık ortalama %2 olduğu durumda,

3 Mayıs 2023 de TÜFE enflasyonu %53 düzeyine inecektir.

Dolayısıyla önümüzdeki aylarda rakamlarda hissedilir bir enflasyon düşüşü yaşanacaktır. Ancak Mayıs 2023 de ortalama %45 -50 düzeyindeki bir enflasyonda uluslararası sıralamada bizi üst sıralarda kalmamıza devam ettirecektir. Eylül 2022 Enflasyon verilerine göre Dünya sıralamasında en yüksek 6. Ülke konumumuz dikkate alınacak olursa (bir üst basamakta 5. Venezüella %114 ile bulunurken, bir alt basamamızda 7. Arjantin %69,8 seviyesindedir.) Eğer yukarıdaki 2023 Mayıs ayındaki öngörüye göre enflasyon %50-55 bandına oturduğunda, sıralamada diğer ülkelerin enflasyonu aynı kaldığını varsayarsak 9 .sıraya gerileyerek İran la (9 .%52,2 düzeyiyle) benzer seviyeye gelmiş olacağız.

Kıscası Enflasyon yaşadığımız Dünyanın temel sorunu olmakla birlikte oranlar itibariyle birkaç istisnai ülke dışında %50 seviyesinin üzerinde olmadığını görüyoruz. Bizde bu kadar güçlü bir baz etkisine rağmen %50 ler seviyesini Mayıs 2023 de yakalayacağımız görülmektedir.

Enflasyon ekonomide bir çok sorunun tetikleyicisi olmakla birlikte belki de en sorunlu tehlikesi gelir dağılımında yarattığı etki olarak değerlendirmek mümkündür. Özellikle 2022 3. Çeyrek büyüme rakamlarında da teyit edildiği gibi Ücret ve Maaşın milli gelirden aldığı payın dramatik düşüşle %26 gerilediğini görmekteyiz. Gelir dağılımının bozulduğu dönemler tüm ekonomik kavramlarda sürdürülebilirlik riskinin de artması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bugünlerde en önemli konulardan olan Asgari ücret süreci böyle bir konjonktürde belirlenecektir. Özellikle Sermaye sahiplerinin rakamın yüksek belirlenmemesi hatta sınırlar belirlenmesi noktası gelir dağılımı diyalektiğinin bir yansıması olmaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki böylesi fiyatlamaların ve dengelerin bozulduğu dönemlerde bu tarz iyileştirici kararlar alınmasıdır. Belki ilk aşamada bu tarz bir kararın enflasyonu tetikleyeceği beklentisi oluşmaktadır. Burada sorun olan böyle asgari ücret kararlarının tekil bir konu olarak alınmasıdır. Normalde ülkemizde maliye politikasının öne çıkarılması, sermayenin bu dönemde olağanüstü kazançlarından kar elde ettiği dikkate alındığında bu döneme ait gelir araçları ile ücret - maaş payının yükseltilmesine yönelik kaynaklar devreye alınmalıdır.

Sonuç, tüm bu kapsamlı alınması gereken kararlar ne yazık ki seçim öncesi alınması mümkün gözükmemektedir. Ancak seçim sonrası sıkı para politikası ve maliyet politikası içerikli bir ekonomi programı ihtiyacı görülmektedir.

her mandalina doğal*

LÖSEV SATSUMA MANDALİNASI

değildir!

lsvdukkkan.com

Elde edilen gelirler Lösemili Çocuklarımızın tamamen
ücretsiz tedavilerine aktarılmaktadır.

LÖSEV
KURULUŞUDUR

* **Doğal**: Kanserojen; tarım ilacı kalıntısı, sarartan etilen gazı, kabuğundaki gözenekleri kapatan parafin kaplama yoktur.

DIŞ POLİTİK ANALİZ

R. Kutay
KARACA

Ukrayna-Rusya krizi öncesi, olası sonuçlar ve sonrası -1-

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimiyle başlayan çatışmaların kısa sürede bitebileceği ve Rusya'nın Gürcistan ve Kırım'da kazanan politikalarının yine kaybetmeyeceği yönündeki öngörüler başarısız oldu. Çatışma 9. ayını doldurmak üzere.

Pekâlâ, bu kriz gerçekten kendine has bir yapıya mı sahip? Öncesinde çok daha farklı yaşanmışlıklar mı var? Kimin işine yaradı ya da yarıyor gözüküyor? Kim siyasi yönden istediğini aldı ya da aldığını düşünüyor?

Her şey 2008 yılında Kosova'nın bağımsızlık süreciyle başladı. Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin Kosova'da çoğunluğu oluşturan Arnavutlara karşı etnik temizlik yapmaya başlamıştı ve uluslararası hukuk açısından "meşruiyeti" çokça tartışılan bir askeri harekât ile sorun askeri anlamda sona erdirildi. Harekât sonrası, BM Güvenlik konseyi Kosova'da BM geçici yönetim misyonu idaresinde geçici bir uluslararası yönetim kurulması kararı vererek sorunu çözmek istedi. Amaç müzakereler yoluyla sorunun çözümüydü.

Süreç 10 yılını doldururken Kosova, 2008 yılının başında yapılan referandumla bağımsızlığını ilan etti. Bölge üzerinde egemen olan Sırbistan, BM Güvenlik Konseyi'nden karşı bir karar çıkaramayınca konuyu BM Genel Kuruluna taşıdı. Kurul bağımsızlık kararının hukuka uygunluğu konusunda bir danışman görüşü vermesi için Uluslararası Adalet Divanı'na başvurdu.

Divan'ın 2010 yılında verdiği görüş büyük tartışmalara neden oldu. Görüşe olumlu bakanlar Kosova'nın bağımsızlığının meşruiyetinin tespit edildiğini iddia etseler de dar anlamda Divan'ın, yalnızca bağımsızlık ilanının uluslararası hukuku ihlal etmediği yönünde bir tavsiyede bulunduğunu görülüyor. Yani meselenin çözümü hukuk alanından çıkarılmış ve siyasi alana bırakılmıştır.

Tabiki BM kararları bu tavsiye üzerine şekillenemeyebilir. Keza Kosova'nın devlet niteliği, self-determinasyon hakkı, devletlerin tanınma kararlarının etkileri vb. konular Divan kararı dışındadır. ABD ve birçok Avrupa ülkesinin tanınması Kosova için teminat olarak görülmüştür. Ancak bağımsızlığı tanıyan devletler beyanlarında Kosova'nın bağımsızlığının kendisine özgü olduğu ve diğer ayrılıkçı hareketlere örnek teşkil etmeyeceği açıklamalarında bulunmuşlardır. Bu beyana karşılık sorulacak sorular açıktır; "Sırbistan'ın ülkesel bütünlük hakları nereye konuldu?" "Uluslararası Adalet Divanı'nın verdiği karar egemen devletler içerisinde referandum yapan tüm halklar için neden geçerli değildir?"

Kosova'nın bağımsızlık kararı alındığında Rusya bu soruları doğrudan sordu ve Batı'yı bundan sonra yaşanacaklar için yanlış bir örnek yaratmakla suçladı. Rusya haksızda değildi. Keza egemen devletler içinde ayrılıkçılar için bir yol açıyordu. Arkasına büyük bir gücü alma, bu güç ve çevresi tarafından tanınma varlığın devamı için yeterli hale gelecekti.

Rusya, Kosova örneğini ustalıkla kullanmaya başladı. Batı'nın politik silahını Batı'ya karşı bir koz olarak masaya koydu. Putin Yönetimi, Batılı Ülkelerin Kosova'da yaptıklarının bir benzerini Güney Osetya ve Abhazya'da yaparak buraları Gürcistan'dan koparmayı başardı.

Bitti mi? Hayır. 2014 yılında Kırım'ın işgali de Kosova'ya bağlandı. 2014 Yılı'nın Şubat'ında Duma "yabancı devlette etkin bir egemen devlet yönetiminin olmaması" koşuluyla, Rusya'ya katılım talebi, o ülkenin alt organları tarafından veya ilgili ulusal mevzuata uygun olarak yapılacak bir referandum ile yapılabilir" kararı aldı.

Kırım Yüksek Konseyi ile Sivastopol Kent Konseyi, 11 Mart 2014'te, referandumda Rusya yanlısı seçeneğin en fazla oyu alması durumunda bağımsızlık ilan etme ve Rusya'ya tam katılım talep etme niyetlerini belirten bir bağımsızlık bildirgesini kabul etti. Bildiri doğrudan, Kosova bağımsızlık emsaline atıfta bulundu. Sonrasında ilhak gerçekleşti. Ve son olarak Ukrayna'nın dört bölgesi için de aynı yöntem kullanıldı.

Rusya Batıyı kendi silahı ile vurmaya rahatça devam ediyordu. Ta ki Ukrayna'da Batı destekli bir karşılık bulana kadar...

Çin'in Arap ülkelerine siyasi destekle başlayan ilişkileri ekonomik işbirliğiyle geliştirken Çin Devlet Başkanı Şi Jinping'in Riyad ziyareti ve ilk kez düzenlenecek Çin-Arap Ülkeleri Zirvesi, Çin'in Orta Doğu ile ilişkilerini yeni bir boyuta taşıyacak.

Çin'i Körfez'e çeken tek şeyin petrol olmadığı belirtiliyor. Katar'ın, dünyanın bir numaralı doğal gaz ihracatçısı olması da Pekin'in bu bölgeye yönelim sebepleri arasında yer alıyor.

Suudi Arabistan ile Çin arasında 34 yatırım anlaşması imzalandı

Orta Doğu Çin için "vazgeçilmez" bir enerji kaynağı

Dünyanın en büyük petrol ithalatçısı konumunda bulunan Çin, günlük 10 milyon varil'in üzerinde ham petrol ithal ederken, bunun yarısını Orta Doğu ülkelerinden tedarik ediyor. Ortadoğu Araştırmalar Merkezi (ORSAM) Araştırmacısı Sercan Çalışkan, dünyanın en büyük petrol ithalatçısı konumunda bulunan Çin'in Orta Doğu ülkelerinden gerçekleştirdiği enerji ithalatının, Çin'in bölgeye yönelik ekonomik çıkarlarının tepesinde yer aldığını ifade ederek, günlük 10 milyon varil'in üzerinde ham petrol ithal eden Pekin yönetiminin, bu ithalatın yarısını Orta Doğu ülkelerinden tedarik ettiğini kaydetti.

Suudi Arabistan resmi ajanı SPA'nın haberine göre, Çin Devlet Başkanı Şi Jinping'in ülkeye yaptığı ziyaret kapsamında, yeşil enerji, yeşil hidrojen, fotovoltaik güneş enerjisi, bilgi teknolojisi, bulut hizmetleri, ulaşım, lojistik, medikal endüstriler, konut ve inşaat fabrikaları gibi çeşitli sektörleri kapsayan 34 yatırım anlaşması imzalandı.

İmza töreninde konuşan Suudi Arabistan Yatırım Bakanı Halid bin Abdulaziz el-Falih, söz konusu anlaşmaların, Suudi Arabistan'ın Çin'le ilişkilerini ekonomi ve yatırım dahil tüm alanlarda geliştirme yönündeki isteğini yansıttığını ifade etti.

Çin Devlet Başkanı'nın ziyaretinin, iki ülke liderlerinin ekonomi ve yatırım dahil olmak üzere her alanda iki ülke arasındaki ilişkiler ile ortaklığı geliştirme ve güçlendirme konusundaki kararlılığını yansıttığını belirten Falih, ziyaretin ekonomik ve tica-

ri ilişkiler ile yatırımların hızını artırmaya katkıda bulunacağını söyledi.

Benzeri görülmemiş yatırım fırsatları

İki ülke arasındaki köklü ilişkilerin, liderlerin karşılıklı ziyaretlerinin ardından son yıllarda kapsamlı bir gelişme gösterdiğini aktaran Falih, ülkesinin, 2030 vizyonu kapsamında yenilebilir enerji, endüstri, iletişim, bilgi teknolojisi, biyoteknoloji, turizm ve inşaat gibi çeşitli alanlarda benzeri görülmemiş yatırım fırsatları sunduğunu kaydetti.

Siyasetle başladı ekonomiyle sürüyor

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki ülkelere siyasi alanda destek veren Pekin, ekonomik olarak da Arap ülkelerinin en büyük ticari ortağı ve yatırımcılarından biri haline geldi.

Ülkede 1949'daki devrimin başa-

rılı olması, Pekin'in Arap ülkeleriyle ilişkilerinde bir dönüm noktası olurken Cezayir'in bağımsızlık mücadelesine, Filistin davasına destek verirken Arap ülkeleri de Çin'in 1971'de Birleşmiş Milletlerdeki (BM) koltuğunu geri kazanmasına güçlü destek verdi, Tayvan meselesinde de yanında durdu. Taraflar arasında işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla 2004 yılında Çin-Arap İşbirliği Forumu kuruldu.

Çin, 1990'a kadar Arap ülkelerinin en büyük üç ticari ortağı arasında yer almıyordu. 2004 yılında Çin'in Arap ülkeleriyle karşılıklı ticareti 36,7 milyar dolarken, 2012 yılında bu rakam 200 milyar dolara, 2021'de 330 milyar dolara yükseldi. Böylece Çin, karşılıklı ticaret hacminde Arap dünyasının en büyük ticari ortakları listesinin başında yer alırken Arap Bankalar Birliği verilerine göre Suudi Arabistan, Çin'in Arap dünyasındaki toplam yatırımlarının yüzde 21'ine sahip.

Sürdürülebilirlik çabalarına görüş ayrılığı engeli

EY Kurumsal Raporlama Araştırması (EY Corporate Reporting Survey), iş dünyası liderleri ile yatırımcıların sürdürülebilirlik beklentileri arasında farklılıklar olduğunu ortaya koyarak, bu durumun sermaye piyasaları ve iklim değişikliğiyle mücadele için bir tehdit oluşturduğuna dikkati çekiyor.

Şirketten yapılan açıklamaya göre, uluslararası danışmanlık, denetim ve vergi şirketi EY tarafından hazırlanan Kurumsal Raporlama Araştırması, şirketlerin ve yatırımcıların sürdürülebilirlik için gereken eylemler konusunda anlaşmazlık içerisinde olduğunu gösteriyor. EY'a göre bu fikir ayrılığı, şirketlerin sermayeye erişimini ve karbondan arındırma konusundaki çabalarını sektöre uğratabilecek bir tehdit anlamına da geliyor.

Tüm dünyadan 1.040 üst düzey finans lideri ile 320 kurumsal yatırımcının görüşlerini değerlendiren ara-

tırma, tarafların sürdürülebilirlik yatırımları ve raporlamaları ile ilgili beklenti ve hedeflerine odaklanıyor.

Uzun vade mi kısa vade mi?

Rapora göre, yatırımcıların yüzde 78'i, kısa vadeli karlarını azaltsa bile şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularıyla ilgili iyileştirmelere yatırım yapması gerektiğine inandığını söylerken, yüzde 55'i şirket liderleriyle aynı görüşü savunuyor.

Bulgular ise yüzde 53'lük kesimin uzun vadeli yatırımlara yönelme çabalarının yatırımcıların kısa vadeli kazanç elde etme baskısı sebebiyle engellendiğine inandığını gösteriyor. Ankete katılan finans liderlerinin yüzde 20'si, yatırımcıların, sürdürülebilirlikle ilgilenenler de dahil olmak üzere, uzun vadeli yatırımlara "kayıtsız" olduklarını düşünüyor.

Uzun vadeli sürdürülebilirlik yatırımları konusunda, yatırımcılar şir-

ketlerin yüzde 80'inin gerekçelerini yeterince açıklamadıklarını ve bu durumun bu türdeki yatırımları değerlendirmeyi zorlaştırabileceğini savunuyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen EY Türkiye Sürdürülebilirlik Hizmetleri Lideri Ece Sevin, son dönemde şirketlerin sürdürülebilirlik konusunda attıkları adımlarda ciddi bir ilerleme kaydettiklerini belirterek, "Bunun mevcut ekonomik dalgalanmalar ve jeopolitik belirsizlikler ortamında yapılıyor olması da takdir edilmesi gereken bir nokta. Ancak, bu çabaların etkili olması ve hedefine ulaşabilmesi için atılabilecek önemli adımlar var. Şirketler ve yatırımcılar arasında sürdürülebilirlik konusundaki hedef ve beklentilerin farklı olduğunu ortaya koyan bu araştırma, fikir ayrılıklarının bu alandaki çabaları sektöre uğratabilme riski taşıdığını gösteriyor." ifadelerini kullandı.

"Yeşil aklama" konusunda endişeler var

Yatırımcılar, şirketlerin sürdürülebilirlik faaliyetlerine ilişkin önemli bilgileri açıklamaya yaklaşımlarını da eleştiriyor. Ankete katılan yatırımcıların yüzde 99'u ESG raporlamasının yatırım kararlarının çok önemli bir parçası olduğunu söylüyor ancak yüzde 76'sı kuruluşların sağladıkları bilgiler konusunda "fazla seçici" olduklarını düşünüyor. Bu da "yeşil aklama" endişelerini artırıyor.

Raporlamada iyileştirilecek alanlar bulunuyor

EY araştırmasının ilginç sonuçlarından biri ise birçok şirket arasında raporlama yaklaşımlarında geliştirilebilecek alanlar olduğunun farkında. Ankete katılan şirketlerin yüzde 54'ü yatırımcılara sürdürülebilirlik faaliyeti hakkında bilgi sağladıklarını söylerken, önemli bir orandaki kesim de bunu sağlamadıklarını kabul ediyor.

Yaş meyve ve sebze de 354.9 milyon dolarlık ihracat

Türkiye'nin Kasım ayı yaş meyve sebze ihracatının 354.9 milyon dolar olarak gerçekleştiğini açıklayan Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ferhat Gürüz, pazar çeşitliliğini artırmaya yönelik Asya'nın güneyindeki ülkelere odaklandıklarını belirtti.

Tayland'ın başkenti Bangkok'taki Asia Fruit Logistica Fuarı'na milli katılım organizasyonu düzenlediklerini kaydeden Başkan Ferhat Gürüz, Hindistan'ın en büyük perakende zincirlerinden biri olan firmanın yetkililerini Mersin'deki ihracatçılarla bir araya getirdiklerini bildirdi. Türkiye'nin yaş meyve sebze ihracatında ana pazarları Avrupa Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu ve Orta Doğu ülkelerinin oluşturduğuna dikkati çeken Gürüz, yeni pazarlara ulaşmaya yönelik çalışmalarını yüksek tempoda sürdürdüklerini söyledi. Başkan Gürüz, Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği olarak Bangkok'ta 2-4 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen Asia Fruit Logistica Fuarı'na milli katılım organizasyonu düzenlediklerini, 42 ülkeden 420'den fazla firmanın stant açtığı fuara, Birlik organizasyonu ile katılan 12 firmanın, Türk yaş meyve ve sebzelerini tanıttığını ifade etti. Hâlihazırda devam eden elma ihracatının artırılmasına yönelik verimli görüşmeler gerçekleştirdiklerini dile getiren Gürüz, "Bu pazarda narenciye ürünlerinde ihracatın açılmasına yönelik çalışmalar yürütülüyor. Narenciye ürün grubu içinde ilk sırada mandalina ihracatının önünün açılması sağlanırsa sektör olarak etkinliğimiz hızlanacaktır" dedi.

"Hindistan'a yapılan ihracatı daha yukarılara taşıyacağız"

Yaklaşık 1.4 milyar nüfusa sahip Hindistan'ın da dev bir pazar olduğunun altını çizen Ferhat Gürüz, bu ülkede 2022 yılının 11 ayında elde ettikleri yaklaşık 60 mil-

yon dolarlık ihracat değerini çok daha yukarılara taşımanın gayretini gösterdiklerini belirtti. Akdeniz İhracatçı Birlikleri'nin (AKİB) paydaş olduğu Hindistan Özel Nitelikli Alım Heyeti etkinliğine 15 firmanın katıldığını aktaran Başkan Gürüz, 10 Kasım'da ülkemize gelen Hintli satınalmacılarla verimli B2B görüşmeleri gerçekleştirdiklerini aktardı. Hintli ithalatçıların, Mersin ve Karaman'daki paketleme evleri ile Niğde'deki bahçeleri gezdiğini anlatan Gürüz, "Üretim, hasat ve hasat sonrası işlemler hakkında bilgiler aktardık. 20 Kasım'a kadar devam eden HhoHHHOOoo Hindistan Özel Nitelikli Alım Heyeti'nde yer alan satınalmacılar İzmir ve İstanbul'da-

ki ihracatçılarımızla görüşerek, yeni ticaret köprüleri kurdular" diye konuştu.

"İhracatta yaşanan bürokratik sorunlara çözüm aradık" Yaş meyve sebze ihracatında en önemli ürün grubu olan narenciye özel önem verdiklerini de dile getiren Ferhat Gürüz, Mersin'de düzenlenen 14'üncü Uluslararası Turunçgil Kongresi'nde ve devamındaki Mersin Narenciye Festivali'nde sektörün üretim gücünü ve ihracat kabiliyetini dünyanın dört bir yanından gelen profesyonellere tanıttıklarını söyledi. Bu çalışmaların yanı sıra verimli, kaliteli ve güvenli üretimi sürdürülebilir kılmak adına ortak akılla hareket etmeye büyük özen göster-

diklerini belirten Başkan Gürüz, Mersin Ticaret Borsası ve Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Meslek Komiteleriyle istişare toplantısı yaptıklarını, yaş meyve sebze ihracatında güncel sorunlara ilişkin çözüm arayışında olduklarını söyledi. Başkan Gürüz, diğer yandan yaş meyve ve sebze ihracatında yaşanan bürokratik sorunlara çözüm getirmek amacıyla ilgili kurumların yöneticileri ihracatçı firmaların temsilcileriyle bir araya getirdiklerini aktardı.

"En fazla Rusya, Ukrayna ve Romanya'ya ihracat yaptık" Türk yaş meyve sebze sektörünün Kasım ayı ihracatını ürün grupları ve ülkelere göre değerlendiren Başkan Ferhat Gürüz, yılın 11'inci ayında 565 bin 406 ton ürünü uluslararası pazarlarda değerlendiren sektörün, en yüksek ihracat değerlerine mandalina, limon ve üzümde ulaştıklarını aktardı. 109.3 milyon dolarlık mandarin, 38 milyon dolarlık limon ve 28.9 milyon dolarlık üzüm ihraç ettiklerini kaydeden Gürüz, "Kasım ayı ihracatımızı ülkelere göre değerlendirdiğimizde ilk üç sırada Rusya, Ukrayna ve Romanya yer aldı. Rusya'ya 168.3 milyon dolarlık, Ukrayna'ya 23.6 milyon dolarlık, Romanya'ya 16.5 milyon dolarlık ihracata imza attık" ifadelerini kullandı. Söz konusu dönemde ihracat hacminde önemli artış sağladıkları ülkelerin ise Katar, İsrail ve Avusturya olduğunu belirten Gürüz, Türkiye ile Suudi Arabistan arasında pozitif seyreden ikili ilişkilerle oluşan normalleşme sürecinde bu pazardaki varlığımız aydan aya güçlendirdiğimizi dile getirdi.

● MERSİN

ASKİ, arıtması olmayan ilçe bırakmayacak

Adana Büyükşehir Belediyesi (ASKİ), vatandaşların sağlığını, çevreyi ve su kaynaklarını korumak için ilçelerde atık su arıtma tesisleri inşa ediyor. Saimbeyli ve Karataş Arıtma Tesisleri tamamlandı. İmamoğlu ve Aladağ tesislerinin yapımı ise hızla sürüyor.

Karataş'ta inşa edilen tesis sayesinde Akdeniz'i koruyan ASKİ, deşarj yerinin hassas bölge olması nedeniyle çıkış su kalitesinin en üst seviyede gerçekleşmesini sağlayabilmek amacıyla Membran Biyoreaktör Atık Su Arıtma Prosesini tercih etti. Gerçekleştirilen çalışmayla birlikte çıkış suyunun zirai sulamada kullanılabilecek nitelikte olması sağlandı.

İmamoğlu ilçesinde de arıtma tesisi olmadığı için vatandaşların yıllardır yaşadığı sorunlar son buluyor. Yapımı süratle ilerleyen İmamoğlu Atık Su Arıtma Tesis'i'nin en kısa sürede içerisinde tamamlanarak faaliyete başlaması hedefleniyor. Bir yandan Aladağ Atık Su Arıtma Tesis'i inşaatını da hızlı bir

şekilde sürdüren ASKİ ekipleri, ilçeyi ve vatandaşları daha sağlıklı koşullara kavuşturabilmek için titizlikle çalışıyor. Tesisin tamamlanmasıyla birlikte atık su biyolojik yöntemlerle arıtılarak devreye alınacak. Yerleşim yerlerinden uzakta konumlandırılan arıtma tesislerinde arıtılan atık suyun zararsız hale getirilen atık suyun, alıcı ortama deşarj edilmesi sayesinde kirli ve sağlıksız suyun çevreye ve su kaynaklarına karışması engelleniyor.

● ADANA

UND Heyeti, Batum'da bir dizi ziyarette bulundu

Uluslararası Nakliyeciler Derneği, (UND) Heyeti, çeşitli ziyaretler kapsamında Batum'daydılar. UND Yönetim Kurulu Üyesi Alişan Ender Topaloğlu'nun da içinde bulunduğu heyet ilk olarak Batum Başkonsolosu Ruza Kağan Yılmaz'ı makamında ziyaret etti. Gerçekleştirilen görüşmenin ana gündem maddeleri Sarp, Türkgözü ve Aktas sınır kapılarının geçiş süreçlerinin iyileştirilmesi oluşturdu. Ziyarette, özellikle son dönemde Gürcistan üzerinden ülkemize gerçekleştirilen taşımalarda uygulanan güzer-

gâh zorunluluğu da gündeme geldi. Bu uygulamanın etkileri ve yeniden düzenlenmesine yönelik çözüm önerileri istişare edildi. Gürcistan tarafındaki TIR parklarının yetersiz kapasitesi nedeniyle yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri de istişare edildi. Düzenli bir TIR parkı alanının inşasının gerekliliğinin Gürcistan makamları ile paylaşılması yönünde mutabakata varıldı. Son olarak, iki ülke sınır gümrük idareleri arasındaki iş birliğinin artırılmasına yönelik projeler değerlendirildi.

● ARTVİN

GELECEKTEN HABER

Mustafa
MERTCAN

Robotlar işimizi elimizden alabilir mi?

Çin'de yazılmış 'Lie Zi' yazmalarının, tarihteki en eski kayıtlardan biri olduğunu biliyoruz. Yazmalar, M.Ö. 1000 yılında Zhou Kralı Mu'ya hediye edilen insansı bir mankenin bahseder. Lie Zie ve tarihi diğer eserlere baktığımızda görüyoruz ki; insanlık, kendi yerine çalışacak birini ya da bir makineyi yaşamının her döneminde aramıştır. Her ne kadar toplayıcılık, avcılık gibi geçmişimiz olsa da yerimizde oturmak yerine ev işleri yapmayı, bulashık yıkamayı -çok nadir kişiler hariç- severek yapan pek yoktur.

Robotlar kimlerin işini elinden alacak?

Robotların çağı gümbür gümbür gelirken yanıtlanmayı bekleyen veya tartışılan sorulardan en önemlisi: Robotlar, işimizi elimizden alacaklar mı? Evet, birçok meslek erbabının işini ellerinden alacaklar. Özellikle emek yoğun işlerin hiçbir kalmayacak diyebiliriz ancak işini iyi yapan insanlara her zaman ihtiyaç olacaktır; çünkü birilerinin, robotlara işi nasıl yapacağını öğretmesi gerek.

6 Aralık 2022 tarihinde köşemde yazdığım 'Yapay Zekâ ile Dönüşen Sektörler: Sağlık ve Hukuk' isimli yazıda, yapay zekanın sektörlerle etkilerinin nasıl olabileceğinden bahsetmiştim. Son hızla yaklaşan teknolojinin önünde hiçbir set duramayacaktır, burada önemli olan bu duruma uyum sağlayarak insanın etkisini ve faydasını artırmak olacaktır.

Ayrıca bu robotlar bizi eve bir anda göndermeyecek. Öncelikle 'Cobot' dediğimiz collaborative robotlar, yani insanlarla beraber etkileşim içinde çalışabilen robotlar hayatımıza girecekler. Ardından yapay zekâ ile kendi kendilerine her şeyi öğrenip bizim yerimize çözüm üretmeye başlayacaklar.

Korkmalı mıyız?

Peki, sizce bundan korkacak ne var? İnsanlık tarihi boyunca yeni teknoloji ve gelişmelerden her zaman deli gibi korkan birileri olmuş: ateşten korkan, tekerlekten korkan, matbaadan korkan, televizyondan korkan, internetten korkan, milenyumdan korkan... Korktuklarımızı sayacak olsak sayfalar yetmez.

Şurası kesin, insanlık tarihinin en hızlı bilgi üretildiği ve kaydedildiği dönemindeyiz. Bunun bir fırsat olduğunu görmemiz gerekir. Basit bir örnekleme yapacak olursak, yapay zekadan en fazla etkilenebilecek mesleklerin başında mühendislik ve tıp gibi yapay zekanın kolay taklit edileceği meslekler gelebilir. Milyonlarca verinin içerisinde çok daha hızlı ve doğru sonuca, birkaç saniyede yapay zekâ sayesinde ulaşılabilir. Yanılma riskinin insana göre çok daha az olacağını söyleyebiliriz. İnsan varlığının en önemlisi olduğunu düşünürsek tabi ki yapay zekâ burada kesinlikle işi devralmalı diyebiliriz. Peki, bu geçiş bir günde mi olacak? Tabi ki hayır. Mesele şu: "On yıllar içerisinde gerçekleşecek bu yapay zekâ devrimini yok mu sayacağız, yoksa devrimin bir parçası mı olacağız?"

Ben şahsım adına bu devrimin bir parçası olmayı ve gelmekte olanı korkmadan, doğru adımları atarak ülkemiz adına teknolojiyi en iyi şekilde kullanmayı tercih ederim.

İnsan hatalarını en aza indirmenin yolu:

Robotlar ve Yapay Zekâ

Yine başka bir açıdan bakacak olursak: TÜİK verilerine göre 2020 yılında ülkemizde 150 binin üzerinde ölümlü, yaralanmalı kaza meydana gelmiş. Bu kazalarda vefat eden vatandaşlarımızın sayısı yaklaşık 5 bin kişi. Kazaya neden olan kusurlar içerisinde, sürücü kusurları %88,3. Bu veriler ışığında otonom sürüş teknolojileri, insan hatalarından kurtulmamızın en iyi yolu gibi görünüyor. Elbette sürücüsüz teknolojilere geçiş sürecinde birçok sorun yaşanacak. Özellikle 5G veya daha üstü bir iletişim aracı olmadan tam otonom araçları yollarda görmemiz pek mümkün değil. Hâlihazırda otonom araç ve sürüş teknolojileri üzerine standartlar halen belirlenmeye devam ediyor.

Dünya üzerinde 14 milyon fabrikada, her gün yüzbinlerce iş kazası oluyor. Maalesef bu kazalardan en çok robotların yaptıkları haber değeri taşıyor. Bu sebeple yapay zekâ en iyi formuna kavuşmadan, otonom araçları %100 performansla çalışır şekilde göremeyeceğiz ama mükemmel çalışan otonom araçları, uzak olmayan bir gelecekte yollarda göreceğimizi garanti edebilirim.

İnsanın daha az olduğu her ortamda, daha az sorunla karşılaşılır. Zira insan, anlık duygu değişimleri ve fiziksel güç problemleri yaşayabilirken robotlar için böyle bir durum söz konusu değildir. Robotlar arzalanmadan önce size bununla ilgili bilgi verir, böylece olası kazaların önüne daha hızlı geçilebilir.

Korkunun ecele faydası yok. Robotların zamanı gelecek ve birçok mesleği elimizden alacaklar. Meseleyi şöyle özetleyeyim: Biz onlarla uyum içinde yaşayıp kendimizi yeni mesleklerle ve alanlara yönlendirebilecek miyiz? Yoksa vah vah başımıza gelenler diye ağlayacak mıyız?

SIRADIŞI

Hakan ÇINAR

Bitmeyeydi eyiydi

Hani şöyle bir sihir olsa da, 2022'yi biraz uzatıp birtirmese daha mı iyi olurdu diye düşünür oldum. Ha bu 2022 çok da iyi geçiyor diye değil, yanlış da anlaşılmaması, daha fenası geliyormuş gibi hissediyor olmamdır ana sebep. Geçen gün sosyal medyada paylaştım, dedim ki, eskiden yeni yıla daha iyi bir yıl olması dileği ile girerdik, şimdi ise daha kötü olmamasını dileyerek giriyoruz. Paylaşımın bir anda viral oldu. Zor bir senenin bizi beklediği ve benim gibi düşünenlerin çok olduğu sanırım buradan da anlaşıyor. Geçtiğimiz gün, bir araştırma için tarafıma bazı sorular geldi ve yorumlarım talep edildi. Bir tür kamuoyu ve iş dünyası araştırması diye düşünebilirsiniz. Zaten başlıkları görünce bile, eyvah eyvah, bizi gerçekten zor bir dönem bekliyor dedim. Bazılarını paylaşacağım, ama temelde dünya ve Avrupa'da da enerji krizinin yarattığı olumsuzluğun ve bozulan gelir dağılımının etkilerinin fazlası ile görüldüğünü söylemek mümkün. Öte taraftan da ülkemizde seçimin tesirlerini göz önünde bulundurduğumuzda dengeleri alt üst olmuş durumda. SÖ ve SS diye bir önceki seçimlerde de gazetemiz Dünya'da yazmıştım. Yani seçimden önce ve seçimden sonra. Sanırım bu sene de o başlığı pek çok kez kullanmak durumunda kalacağım, zira dünya konjonktürünü de göz önüne aldığımızda, belki de son elli yılın en kritik seçimini önümüzdeki yıl göreceğiz.

Neler sorulmuştu bana gelen araştırmada, bakın başlıklar ekonomi gündemimizi ortaya koymak için epey fikir verecek hepimize:

- * Ücret nitelikli işgücü problemi ile ilgili geleceğe dair ön-görüleriniz nelerdir?
- * İstihdam sorunu büyüdü mü?
- * EYT'de iş dünyası formülleri arıyor, sizin bakışınız nasıl? KGF bu işte çözüm olur mu?
- * Reel sektörün finansman probleminde geleceğe dair düşünceleriniz?
- * Enflasyon sizce geriye gelebilir mi?
- * Alım gücü daha düşer mi?
- * Enerji maliyetlerindeki sıkıntı daha fazla devam eder mi ve gelecekte tablo nasıl bir hal alır?
- * İhracat düşer mi?
- * İstihdamda ücret – nitelikli işgücü denklemi çözüme kavuşur mu?
- * Asgari ücret hangi seviyelere gelir?

Sorular, mevcut durumdaki var olan global ve lokal sorunları ortaya koymak için biçilmiş kaftan. Bu konular çok su götürür, ama çok özette birkaç cümle bazı hususlara dokunayım.

Örneğin, eksik istihdam sorunu ne yazık ki büyümeye devam ediyor. Enflasyonist ortam, asgari ücretin yüksekliği ve sigortasız çalışmayı kabul eden yabancı uyruklu kişilerin varlığı bu durumu tetiklemekte. EYT konusuna da bir gireyim ve çıkayım. Çünkü tabiri caizse iki ucu pislileşecek; hem gerekli, hem de zor. İş dünyası açısından bakıldığında kademelili bir geçiş çok daha yerinde olacak gibi görünüyor. Tüm EYT'lilerin hepsinin birden emekli olması durumunda ortaya çıkacak emek boşluğu, zaten nitelikli iş gücü bulmakta zorlanan reel sektör için önemli bir tehdit teşkil etmekte. Kıdem tazminat yükü de işveren için sorun yaratacağından, burada da KGF formüllerinin zorunluluğuna dikkat çekmem lazım. Aksi halde zorlu daha zor kılacağımızı şimdiden görmek pek de zor değil.

Öte yandan her zaman söylediğim gibi, üretmek büyümek önemli, ama üretmek kadar ürettiğimizi katma değerli satışa dönüştürmek de önemli. Bunu da ihracat ve yurt içindeki yabancılara yapılan satış da bir tür ihracat gibi göreyerek karlı hale getirmek ile sağlayabiliriz.

Gelelim yüksek enflasyonun etkilerine. Yüksek enflasyon, önce dengeleri bozar, sonra alt üst eder, sonra da gelir dağılımı dengesini bozar. Sonra dalgalılar azalır, tortular kalır, ama bir şekilde dengeler artık bozulmuştur. Üretim ve tüketim dengesinin bozulması ve akabinde de işsizlik ve resesyon etkisi yaratabilme riski de bir hayli yükselir. Bu yüzden en çok mücadeleyi burada vermek gerekiyor. Hani imkan olsa 2023'e bir isim ver deseler, "enflasyonla mücadele yılı" ilan edilmesini önerirdim.

Enerji maliyetlerinin gerilemeyeceğini de göz önünde bulundurduğumuzda, bizleri daha fazla zorlayacağını ve dış ticaret açığını arttıracağını, bunun 2023'de de devam edeceğini söyleyebilirim. İhracatın azalması ve dış ticaret açığının artmasında, resesyon ile birlikte bu iki faktörün önemli rol oynadığı kesin.

Asgari ücret konusuna girmeyeceğim, sadece dikkat çekilmesi gereken husus, yılda artık iki kez düzenleme yapılması ile ancak dengelerin sağlanılabildiği. O yüzden sene başındaki enflasyon ve yeniden değerlendirme oranlarına endeksli bir artış, eminim herkes açısından en adil olanı olur.

Yazımın özeti şu; ense biraz karartılmış, aşmak mümkün mü, mümkün. Yeter ki başta siyasiler olmak üzere tüm devlet otoriteleri sorunların varlığını kabul edip, birlikte çözüme odaklansınlar. Aşında ülkemizin sahip olduğu imkan ve kaynakların biraz daha farkına vararak hareket edilse, sorunlar zaten kendiliğinden çözülür hale gelecek.

11 ayda 3 milyon gayrimenkul satıldı

Türkiye'de bu yılın 11 ayında 2 milyon 997 bin 668 gayrimenkul satış işlemi yapılarak, 35 milyar 144 milyon 100 bin 467 lira tapu harcı geliri elde edildi.

Türkiye'de bu yılın 11 ayında 2 milyon 997 bin 668 gayrimenkul satış işlemi yapılarak, 35 milyar 144 milyon 100 bin 467 lira tapu harcı geliri elde edildi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgiye göre, gayrimenkul satış işlemleri kasım ayında bir önceki aya göre yüzde 6 artarak 292 bin 493 oldu. Bu satış iş-

lemlerinden 3 milyar 769 milyon 785 bin 903 lira tapu harcı geliri sağlandı.

Ülke genelinde, bu yılın ocak-kasım döneminde, 2 milyon 997 bin 668 gayrimenkul satış işlemi yapıldı. Bu işlemlerden 35 milyar 144 milyon 100 bin 467 lira tapu

harcı gelir elde edildi.

İşlemlerin 1 milyon 254 bin 545'ini konut, 518 bin 89'unu arsa, 862 bin 438'ini tarla, 135 bin 782'sini iş yeri, geri kalanını ise diğer taşınmazların satışı oluşturdu. En çok satış işlemi yapılan iller arasında 361 bin 492'yle İs-

tanbul ilk sırada yer aldı.

İstanbul'u 187 bin 425 ile Ankara, 150 bin 423 ile İzmir, 115 bin 810 ile Antalya, 108 bin 448 ile Bursa, 92 bin 318 ile Konya, 75 bin 366 ile Balıkesir, 75 bin 155 ile Kocaeli, 74 bin 624 ile Gaziantep ve 74 bin 435 ile Tekirdağ izledi.

Dünya Kupası'nda çeyrek final heyecanı bugün başlıyor

Katar'da düzenlenen 2022 FIFA Dünya Kupası'nda yarın çeyrek final heyecanı bugün başlıyor. Turnuvadaki ilk çeyrek final mücadelesinde son dünya kupası finalisti Hırvatistan ile 6. şampiyonluğunu kovalayan Brezilya, saat 18.00'de, Education City Stadı'nda karşılaşacak. Günün diğer çeyrek final randevusunda ise Hollanda ile Arjantin, saat 22.00'de 88 bin kişilik Lusail Stadı'nda tur mücadelesi verecek. Elemeler ve turnuvada 12 maçtır yenilmeyerek çeyrek finale çıkan ilk Afrika takımı olan Fas, tarihindeki ilk yarı final bileti için Portekiz ile karşılaşacak. Al Thumama Stadı'nda, 10 Aralık Cumartesi günü oynanacak ilk maç, saat 18.00'de başlayacak. Çeyrek finalin son eşleşmesinde ise son Dünya şampiyonu Fransa ile son Avrupa Futbol Şampiyonası finalisti İngiltere, 10 Aralık Cumartesi günü yarı final bileti için kozlarını paylaşacak. Turnuvanın ikinci büyük stadı Al Bayt'ta oynanacak mücadele, saat 22.00'de başlayacak.

e-ticaret yapanlara güvenli ürün uyarısı

Ticaret Bakanlığı, e-ticaret yapan satıcılar ve alışveriş platformlarının, satışa sunulan ürünlerin güvenli olup olmadığını Güvenli Ürün Bilgi Sistemi (GÜBİS), Avrupa Birliği Hızlı Alarm Sistemi (RAPEX) ve

OECD Küresel Geri Çağırma Portalı gibi platformlardan kontrol etmesini istedi.

Bakanlığın hazırladığı broşürde, alışveriş platformları, satıcılar ve tüketicilere yönelik güvenli ürün uyarısında bulunul-

du. Broşürde, e-ticaretle satış yapanların, ürün güvenliğine öncelik vererek çevrim içi alışveriş güvenli hale getirmesi tavsiye edildi. Satıcılar ile alışveriş platformlarının, e-ticaret yoluyla satışa sundukları ürünleri GÜ-

BİS'in "www.gubis.gov.tr", RAPEX'in "https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts" ve OECD Küresel Geri Çağırma Portalı'nın "https://globalrecalls.oecd.org" adreslerinden düzenli kontrol edilmesi önerildi.

Toyota “Görme Engelli Dostu Marka” unvanı aldı

Toyota Türkiye Pazarlama ve Satış A.Ş., herkes için erişilebilir ve engelsiz bir dünya yaratmak amacıyla çalışmalarına devam ediyor. Geçtiğimiz yıl engelleri ortadan kaldırmak adına görme engelliler için web sayfası üzerinde ses odaklı teknolojiyi kullanıma alan Toyota, BlindLook tarafından geliştirilen bu teknolojiyle Türkiye’de bir ilke imza atarak sektöründeki ilk Eyebrand sertifikasını almıştı. Bu teknolojiyi her alanda kullanıma açan Toyota Türkiye Pazarlama ve Satış A.Ş., Türkiye’nin öncü ve kapsayıcı 43 markasından biri olarak EyeBrand Ceremony gecesinde “Görme Engelli Dostu Marka” unvanını aldı. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü’ne ithafen düzenlenen EyeBrand Ceremony 2022 etkinliğinde, Toyota’ya da bu anlamlı ödül takdim edildi. Ödülü şirket adına Toyota Türkiye Pazarlama ve Satış A.Ş. Pazarlama Direktörü Özge Zengil aldı ve teşekkür konuşmasında, “Toyota’nın her alanda sektörde öncü olmasına önem veriyoruz. Sektörümüzde de bir ilk olarak bu çalışmayı uygulamaya almaktan mutluluk duyuyoruz ve daha kapsayıcı bir dünya yaratmak adına Toyota olarak her zaman bu alandaki çalışmalara öncelik veriyoruz” dedi.

Görme Engelsiz Marka (EyeBrand) sertifikasına sahip bir şirket olarak öne çıkan Toyota, aynı zamanda otomotiv sektöründe gerçekleştirdiği ilklerle öncü ve lider konumunu sürdürüyor. 7’den 77’ye herkesin özgürce hareket ettiği bir dünya için herkesi kapsayan mobilité çözümleri üzerinde çalışmalar yapıyor. “Mobilsen Özgürsün” mottosuyla herkes için mobilité özgürlüğü üzerinde çalışmalarına devam eden Toyota, engellilerin, hastalıklarından dolayı hareketleri kısıtlı kişilerin, yaşlıların, en küçüğünden en büyüğüne tüm bireylerin dünya üzerinde özgür, rahatça ve keyif alarak hareket etmelerini sağlayacak yüksek teknolojiye sahip ürünlerin toplumun hizmetine sunulmasını hedefliyor.

Systemair sektörünün ihracat liderleri arasına girdi

İklimlendirme Sanayi İhracatçıları Birliği (İSİB), sektörün merakla beklediği ihracat liderlerini açıkladı. Systemair, kulvarının en prestijli töreni olarak bilinen İSİB İhracat Ödülleri gecesinde, 2021 yılında ‘En Çok Klima Santrali, Rooftop, Fancoil ve Paket Tipi Klima İhracatı Yapan’ ilk üç firma arasına girerek ödül aldı.

Dilovası’ndaki yeni nesil fabrikasında ürettiği iklimlendirme ürünlerini iç pazarın yanı sıra yurtdışına da odaklanarak 25’ten fazla ülkeye ulaştıran Systemair, ihracattaki başarısını bir kez daha ödülle taçlandırmış oldu. Türk iklimlendirme sektörünün birleştirici gücü olan İSİB tarafından aldığı ödül kapsamında Türkiye’nin iklimlendirme sektöründeki gücünü değerlendiren Systemair Türkiye Genel Müdürü Ayça Eroğlu, Systemair olarak bu gücü 2023 yılında yaratacakları büyük ihracat ağı ile de pekiştireceklerini vurguladı. 2021 yılının ‘En Çok Klima Santrali, Rooftop ve Paket Tipi Klima İhracatı Yapan’ ilk üç firma arasına girmekten büyük mutluluk duyduklarını dile getiren Eroğlu, “Bizim için ihracatta başarının anahtarı inovatif değer yaratmaktan geçiyor. Bu sebeple Dilovası’ndaki fabrikamızda konumlanan Ar-Ge merkezimizde geliştirdiğimiz teknolojilerle ihracata odaklanıyor, küreselleşmenin etkilerinin ve rekabetin yoğun olarak yaşandığı sektö-

rümüzde ihracatta katma değeri artıracak stratejik hamleler gerçekleştireyoruz” diye konuştu.

Hedef, ihracatın ciro içindeki payını 3 yıl içinde yüzde 50’ye çıkarmak

Systemair Türkiye olarak nihai hedeflerinin Türkiye’de ürettikleri katma değerli ürünleri dünyanın her coğrafyasına ihraç edebilmek olduğunu vurgulayan Ayça Eroğlu, bunun için Dilovası’nda ürettikleri iklimlendirme ürünlerini 25’ten fazla ülkeye ihraç ettiklerini dile getirdi. İhracatın toplam ciro içindeki oranını yüzde 40’a çıkardıklarının altını çizen Eroğlu, önümüzdeki üç yıl içinde bu oranı yüzde 50’ye taşımak istediklerini belirtti. Geçen sene ihracatlarını Orta Doğu ve Türkiye Cumhuriyetler’de yoğunlaştırdıklarını aktaran Eroğlu, bu sene odaklarına Avrupa’yı da koyduklarını ekledi. Yakın zamanda 20 milyon TL yatırım ile Avrupa’daki en modern ve yüksek kapasiteli test laboratuvarı olan 365 Performance Center’ı

hayata geçirdiklerini duyuran Eroğlu, “Laboratuvarımızla, veri merkezi soğutma sistemleri alanında hem Türkiye’de hem de dünyada çok önemli bir konuma ulaşmayı amaçlıyoruz” dedi.

Ar-Ge destekli ihracat stratejisiyle büyümeye devam edecek

Türkiye’nin HVAC sektöründeki rolünü, potansiyelini ve ihracat kapasitesini çok önemsediklerini ifade eden Ayça Eroğlu, stratejik ürün planlama çalışmaları ile yeni ürünler geliştirip, ihracatını gerçekleştirmek için çalıştıklarını kaydetti. İklim-

lendirme ürünlerinin fizibilitesinden tasarımına kadar her aşamasını Türkiye’nin başarılı ve uzman mühendisleriyle yaptıklarını söyleyen Eroğlu, termal testler, akustik testler ve hava akış testleri için yurt dışındaki test ekipleriyle ortak çalıştıklarından söz etti. Grup içinde öncülük ettikleri birçok çalışma olduğunu dile getiren Eroğlu, “Örneğin, veri merkezi soğutma cihazlarımızın başta Ar-Ge çalışmaları olmak üzere üretim, satış ve pazarlaması da Türkiye’de yapılarak dünyanın farklı noktalarına ihraç ediliyor” şeklinde konuştu.

NG Kütahya Seramik, Orta Doğu’nun en büyük yapı fuarında

NG Kütahya Seramik, Orta Doğu’nun en büyük yapı fuarı olan Dubai Big 5’da Ar-Ge, tasarım ve üretim gücünün bir yansıması olan 2023 koleksiyonu ve inovatif ebatları ile yerini aldı. Dubai’nin en büyük yapı fuarı olan Dubai Big 5 Fuarı, 5-8 Aralık tarihlerinde dünyanın dört bir yanından sektör profesyonellerini buluşturuyor. Tasarımda sınır tanımayan yaklaşımla dünyanın pek çok ülkesine ürünlerini ihraç eden NG Kütahya Seramik; farklı doku, renk ve boyutlara sahip 2023 koleksiyonu ile yeni yılın trendlerini ziyaretçilerin beğenisine sunarak, katılımcılardan tam not aldı. DDG teknoloji- siyle tasarladığı 3DF’in yanı sıra Stardust Effect, Soft ve Metronorm koleksiyonlarıyla işlevselliği, zamansız güzelliği ve tekno-

lojiyi buluşturan inovatif yaklaşımını fuarda gözler önüne serdi. NG Kütahya Seramik 2023 koleksiyonu, tasarım ve teknoloji- siyle de fuarda fark yaratıyor. Endüstri 4.0 fabrikasında DDG teknolojisini kullanarak, tüm zamanların en yenilikçi koleksiyonu 3DF ile mekanlara bambaşka bir boyut kazandırıyor. Modern ve klasik mermer dokularından ilham alan koleksiyon, özel teknolojisi ile 3D görünümüne olağanüstü bir derinlik katıyor ve geleneksel yöntemler ile elde edilemeyecek etkileri mekânlarda yaşıyor. Bu özel teknoloji ile seramik yüzeylerin kurallarını yeniden yazan NG Kütahya Seramik, 3D yüzey dekorasyonu ile dokusal efektleri fazlasıyla hissettiriyor.

İnovatif koleksiyonuyla yaşam alanların-

dahem mat hem de parlak görünümler sunuyor. 3DF koleksiyonunun başyapıtları; Ares, Damasen, Lord, Luserna, Darka, Traverten, Artos, Beton, Liberty, Nuvola, Atrium, Aston ve Moonstone günümüz mimari dünyasını sofistike ve zengin yüzey seçenekleriyle tanımlıyor. Stardust Effect koleksiyonu ilhamını yıldızlı gecelerin ışıltısından alıyor. Cesusur renk tonlarının hâkim olduğu Tosca, Oslo ve Delmar koleksiyonun göz alıcı serileri arasında yer alıyor. Teknoloji ve estetiğin bir araya geldiği koleksiyon, benzersiz ışıltısı ile kullanıcılarına çok özel bir deneyim yaşıyor. Mermer yüzeyindeki kristal etkisi, eşsiz renk geçişleri, derinlik hissi yaratan görünümü ile Stardust Effect yaşam alanlarının değerini ve ışıltısını yükseltiyor.

Siltaş Yapı, yeni projesiyle yüzde 30 büyüme hedefliyor

İş dünyasındaki 40 yılı aşkın köklü geçmişiyle insan odaklı ve kente değer katan projeler inşa eden Siltaş Yapı, 2022 yılında eş zamanlı olarak iki yeni projeye başladı. Pendik’in en büyük kentsel dönüşüm projesi konumunda olan Siltaş Panorama, 23 bin metrekarelik arazi alanında yükselmeye başladı. Hayata geçirdikleri çalışmaları ve sektörün 2022 yılını değerlendiren Siltaş Yapı Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Murat Özdemir, 2023 yılında yeni bir projeye daha başlayacaklarını ve bu projeye birlikte yüzde 30 büyüme beklediklerini açıkladı. Türk ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olan inşaat sektöründe 2011 yılından bu yana kente değer katan yenilikçi projeleriyle yer alan Siltaş Yapı, yılı yeni proje hazırlıkları ile kapatmaya hazırlanıyor. 2022 yılının ilk yarısında Siltaş Panorama projesinin lansmanını gerçekleştirdiklerini ve yüzde 50 büyüme gösterdiklerini belirten Siltaş Yapı Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Murat Özdemir, 2023 yılı hedeflerini açıkladı.

Sahil ve boğaz hattında yeni projeler hedefliyor

Önümüzdeki dönemde sahil ve boğaz hattında proje planlamaları ve stratejiler geliştirmeyi düşün-

düklerini ifade eden Murat Özdemir, insan odaklı ve kente değer katan yapılar inşa eden bir şirket olarak bugüne kadar ağırlıklı olarak; Pendik, Kartal, Maltepe aksında iş merkezlerinin yanı sıra Siltaş Nova Park, Siltaş Mavi Park, Siltaş Teras Park, Siltaş Safir Park, Siltaş Flora Park ve Siltaş Marina gibi çok sayıda yeni nesil konut projelerini hayata geçirdiklerini dile getirdi. Son projeleri olan Siltaş Panorama hakkında bilgiler veren Özdemir, “Anadolu Yakası’nın her geçen gün hızla değerlendirilen yerleşim alanlarından Pendik’te denize ve yeşile komşu olarak konumlandı. Bu projemizle kayıpsız alan felsefesiyle modern bir mimari, trafikten uzak, doğanın içinde huzurlu bir ortam ve eksiksiz bir sosyal yaşam deneyimi vad ediyoruz” dedi. Projenin yüzde 65’ini sosyal donatı ve peyzaj alanlarına ayırdıklarını söyleyen Özdemir, LifeX konsepti ile sadece bir ev değil, komple bir yaşam alanı planladıklarını, 2023 yılında da yine bulundukları bölgeye değer katacak yeni projelere başlayacak olmanın mutluluğunu yaşadıklarını ifade etti.

FTWeekend

Start your weekend thinking

Stay informed with the weekend’s clearest view on the world, plus uncover the new and noteworthy in art, culture, style and travel.
Pick up a copy this weekend at your local retailer.

